

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน พื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอเวียง จังหวัด
นราธิวาส

Guidelines for the development of border trade economy in the area of
Buketata Subdistrict Municipality, Waeng District, Narathiwat Province

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ศรีนทร์ญา จังจริง

จัดทำโดย

นายมาหามะอักมา เเงาะ 406522014

นายมุฮัมมัดฮาซัน มะอีซอ 406522043

นายมุฮัมมัดอีรฮัม เเงะดีอราแม 406522045

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา วิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน
หลักสูตรรัฐศาสตร์ สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2568

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน พื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอเวียง จังหวัด
นราธิวาส

Guidelines for the development of border trade economy in the area of
Buketata Subdistrict Municipality, Waeng District, Narathiwat Province

อาจารย์ที่ปรึกษา
อาจารย์ศรีนทร์ญา จังจริง

จัดทำโดย
นายมาหามะอัคมา เเงาะ 406522014
นายมุฮัมมัดฮาซัน มะอีซอ 406522043
นายมุฮัมมัดอีรฮัม เเงาะดีอราแม 406522045

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา วิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน
หลักสูตรรัฐศาสตร์ สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2568

หัวข้อพิเศษ : แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน พื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอเวียง
จังหวัดนราธิวาส

: Guidelines for the development of border trade economy in the area
of Buketata Subdistrict Municipality, Waeng District, Narathiwat Province

ผู้วิจัย : นายมาหามะอักมา เงาะ 406522014

นายมุฮัมมัดฮาซัน มะอีซอ 406522043

นายมุฮัมมัดอีรฮัม เจ๊ะดีอราแม 406522045

หลักสูตร : รัฐศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

อาจารย์ที่ปรึกษาหัวข้อพิเศษ

.....
(อาจารย์ศรินทร์ญา จังจริง)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาการวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน อนุมัติให้นับ
การศึกษาหัวข้อพิเศษฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบปฏิบัติสำเร็จของรายวิชานี้

.....
(อาจารย์นิรุสรา มินทรศักดิ์)

ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารบัญ.....	ก-ข
บทคัดย่อ.....	ค-ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
บทที่ 1	1
บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1-3
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย	3-4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการค้าชายแดน.....	6-15
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ.....	15-17
2.3 ข้อมูลด้านศุลกากรบูเก๊ะตา.....	17-18
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบ	18-19
2.5 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่.....	19
2.6 แผนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส	19-20
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20-24
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	24
บทที่ 3	25
วิธีดำเนินการวิจัย	25
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลัก	25
3.2 เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ.....	25-26
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	26

3.5 การตรวจสอบข้อมูล	26-27
บทที่ 4	28
ผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
4.1 สภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดนพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเค็งตา	28-33
4.2 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเค็งตา	33-37
บทที่ 5	38
สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	38
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	38-40
5.2 อภิปรายผล	40-41
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	42
บรรณานุกรม	43-44
ภาพผนวก.....	45-51
ประวัติผู้วิจัย	52-53

บทคัดย่อ

หัวข้อพิเศษ : แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนพื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัย : นายมาหามะอักมา เงาะ 406522014
นายมุฮัมมัดฮาซัน มะอีซอ 406522043
นายมุฮัมมัดอีร์ฮัม เจ๊ะดีอราแม 406522045

หลักสูตร : รัฐศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

ปีการศึกษา : 2568

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดนพื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส และศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในพื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นายกเทศบาล เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม (ผู้นำศาสนา) ผู้ประกอบการ พ่อค้า-แม่ค้า ชาวบ้าน ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 14 คน โดยมีความแตกต่างและความหลากหลายในรูปแบบอาชีพการงาน

ผลการศึกษาพบว่า การค้าชายแดนบุเกะต่ายังเผชิญข้อจำกัดหลายด้าน เช่นปัญหาโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่สมบูรณ์ การคมนาคมไม่สะดวก การบริหารจัดการด้านศุลกากรไม่เป็นเอกเทศ กฎระเบียบและนโยบายของรัฐที่ซับซ้อน รวมทั้งการขาดทักษะของแรงงานและการดำเนินธุรกิจแบบไม่เป็นทางการ ส่งผลให้เศรษฐกิจชายแดนเติบโตต่ำกว่าศักยภาพ แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมควรประกอบด้วย การปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ การจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้า การส่งเสริมการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าท้องถิ่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการค้า และการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ต้องดำเนินการควบคู่กับการสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย การสร้างตลาดชายแดนที่มีศักยภาพ และการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนบุเกะตาต้องดำเนินการทั้งด้านโครงสร้าง กฎหมาย ทรัพยากรมนุษย์ และความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ กระจายรายได้ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ : การค้าชายแดน, การพัฒนาเศรษฐกิจ, เทศบาลตำบลบุเกะตา

Abstract

This research aims to study the economic problems of border trade in Buke Ta Subdistrict Municipality, Waeng District, Narathiwat Province, and to explore approaches for developing border trade in the area. The study is qualitative in nature, employing in-depth interviews with 14 participants, including the municipal mayor, government officials, village headmen, tok imam (religious leaders), entrepreneurs, local traders, and residents of Buke Ta Subdistrict Municipality. The participants were selected to represent diverse occupational backgrounds.

The findings reveal that border trade in Buke Ta still faces multiple constraints, such as underdeveloped infrastructure, inconvenient transportation, lack of autonomy in customs management, complex state regulations and policies, as well as limited skills among the workforce and the prevalence of informal businesses. These challenges hinder the border economy from reaching its full potential.

Appropriate development approaches should include improving infrastructure and logistics systems, establishing a distribution center, promoting local product processing and value addition, organizing trade promotion activities, and fostering economic and social cooperation with Malaysia. These measures must be carried out alongside supporting small-scale entrepreneurs, creating a potential border market, and enhancing the quality of life of local people in accordance with the area's context.

The study highlights that developing border trade in Buke Ta requires simultaneous efforts in structural, legal, human resource, and international cooperation dimensions, in order to strengthen economic security, distribute income more equitably, and achieve sustainable long-term development.

Keywords: Border Trade, Economic Development, Buketa Subdistrict Municipality

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย อาจารย์ศรินทร์ญา จังจรง จากหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผู้ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และมอบกำลังใจอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการทำวิจัย ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ หน่วยงานราชการในพื้นที่เทศบาลตำบลบูเกะตา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ ที่ได้ให้ความร่วมมือและสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูล ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจนสำเร็จเรียบร้อย

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามสมควร หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาวิจัยขออภัย และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

คณะผู้วิจัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การค้าชายแดนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ เมียนมา ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย การค้าชายแดนช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศเหล่านี้ การค้าชายแดนของไทยมีพัฒนาการที่สำคัญในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2531-2534 รัฐบาลไทยได้ดำเนินนโยบาย “เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงและสร้างสันติภาพในภูมิภาคอินโดจีน นโยบายนี้มุ่งเน้นการส่งเสริมการค้าชายแดนเพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ในช่วงปี 2535-2545 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายที่มุ่งเน้นความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เช่น การเข้าร่วมเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) และโครงการพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนในภูมิภาค และนโยบายของประเทศไทยในการส่งเสริมการค้าชายแดน ซึ่งรัฐบาลไทยได้ดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รัฐบาลได้ลงทุนในการสร้างและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน และด่านศุลกากร เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและการเดินทางระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน การอำนวยความสะดวกทางการค้า รัฐบาลได้ลดขั้นตอนและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า เพื่อให้การค้าชายแดนเป็นไปอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมการลงทุน รัฐบาลได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนและสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยด้วยการให้ความรู้และเงินทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รัฐบาลได้กำหนดพื้นที่ชายแดนบางแห่งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อดึงดูดการลงทุนและส่งเสริมการค้าชายแดนอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้มีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการจัดทำข้อตกลงทางการค้าและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจในภูมิภาค (กรมประชาสัมพันธ์, 2568)

จังหวัดนราธิวาสถือเป็นหนึ่งในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่มีความสำคัญทั้งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ โดยพื้นที่นี้ได้รับการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในภูมิภาคได้ เขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวครอบคลุม 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนราธิวาส (ตำบลโคกเคียน), อำเภอตากใบ (ตำบลเจ๊ะเห), อำเภอช้าง (ตำบลลหาร), อำเภอแว้ง (ตำบลลิ๊ะจูด) และอำเภอสุไหงโก-ลก (ตำบลสุไหงโก-ลก) รวม

พื้นที่ประมาณ 146,995.625 ไร่ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2567) การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีวัตถุประสงค์หลักในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ยกย่องได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดน รวมถึงส่งเสริมความมั่นคงชายแดนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษยังช่วยยกระดับศักยภาพของจังหวัดนราธิวาสในฐานะช่องทางการค้าชายแดนที่สำคัญ และทำให้จังหวัดมีบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม, 2567)

เทศบาลตำบลบูเกะตา อำเภอมะนัง จังหวัดนราธิวาส เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลตำบลบูเกะตามีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบลบูเกะตากระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาลตำบลบูเกะตามีนายกเทศมนตรีจำนวนหนึ่งท่าน ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คนที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาล เทศบาลตำบลบูเกะตามีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความสะอาด สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิงและกู้ภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข ส่งเสริมสงเคราะห์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่นๆ ได้ตามสมควร เทศบาลตำบลบูเกะตา ซึ่งเป็นการดูแลชุมชนให้มีสุขลักษณะและให้บริการประชาชน ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงจากสุขาภิบาลมาเป็นเทศบาล ทำให้การบริการครอบคลุมมากขึ้น พื้นที่ของเทศบาลมีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท โดยมี 3 หมู่บ้าน 8 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบูเกะตา, ชุมชนปือแนบารู, ชุมชนบาโอ๊ะ, ชุมชนละหาร, ชุมชนสุแก, ชุมชนสะปือรัง, ชุมชนเจ๊ะยอและชุมชนเจ๊ะเต็ง (เทศบาลตำบลบูเกะตา, 2565) เทศบาลตำบลบูเกะตาก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งซึ่งเป็นจุดผ่านแดนสำคัญสำหรับการค้าระหว่างชายแดน และการนำเข้าส่งออกสินค้าระหว่างสองประเทศ ทั้งเส้นทางหลักและเส้นทางธรรมชาติหรือท่าข้ามชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย ซึ่งในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 ได้มีพิธีเปิดสะพานบูกิตบูหงา-บ้านบูเกะตา ที่เชื่อมต่อระหว่างบูเกะตากับเมืองบูกิตบูหงาในรัฐกลันตันของประเทศมาเลเซีย สะพานนี้ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และการค้าระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ด้วยที่ตั้งที่เป็นจุดผ่านแดนสำคัญและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศมาเลเซีย เทศบาลตำบลบูเกะตาจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการค้าชายแดนและความร่วมมือระหว่างประเทศ และเทศบาลตำบลบูเกะตาเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคง เนื่องจากเป็นจุดผ่านแดนที่เชื่อมโยงประเทศไทยและมาเลเซีย (ด้านศุลกากรบูเกะตา, 2568)

อย่างไรก็ตามด้วยสถานการณ์ปัจจุบันในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบูเกะตาได้เกิดผลกระทบเศรษฐกิจการค้าชายแดน และได้มีการปิดเส้นทางท่าข้ามธรรมชาติระหว่างไทยกับมาเลเซีย จึงส่งผล

ต่อเศรษฐกิจการค้าชายระหว่างชายแดน ซึ่งดั้งเดิมแล้วคนในพื้นที่จะข้ามซื้อ-ขายสินค้าไปมาหาสู่กันมาอย่างยาวนาน ซึ่งกลายเป็นวัฒนธรรมวิถีชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าและส่งออกวัตถุดิบต่างๆ จากประเทศมาเลเซีย เพื่อมาจำหน่ายหรือขายในฝั่งของประเทศไทย เช่นเดียวกับคนประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะคนใกล้เคียงพื้นที่ชายแดน ก็จะเข้ามาซื้อสินค้าต่างๆ เช่น วัตถุดิบอาหารแปรรูป บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปต่างๆ แต่ด้วยเกิดสภาพปัญหาหรือผลกระทบทางเศรษฐกิจระหว่างชายแดน และยังมี การปิดชายแดนช่องทางธรรมชาติทำให้การข้ามไปมาหาสู่กันของประชาชนทั้งสองประเทศ จึงเกิดปัญหาในการแลกเปลี่ยนสินค้าและยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ ปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเกลือตามีสมาเหตุหลักจากการปิดเส้นทางทำข้ามธรรมชาติระหว่างไทยกับมาเลเซีย ทำให้ประชาชนไม่สามารถข้ามไปมาซื้อขายสินค้าได้ตามวิถีชีวิตปกติ ส่งผลให้การแลกเปลี่ยนสินค้าเกิดความล่าช้าและมีต้นทุนสูงขึ้น กระทบต่อรายได้ของประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น แนวทางแก้ไขปัญหาก็ต้องเน้นการจัดการทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การบริหารจัดการการค้าชายแดน และการสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น เช่น การเปิดช่องทางข้ามชายแดนอย่างปลอดภัย การพัฒนาเส้นทางขนส่งและศูนย์กระจายสินค้า รวมถึงการส่งเสริมช่องทางขายสินค้าและฝึกอบรมผู้ประกอบการ นอกจากนี้ การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาตลาดชายแดน และการส่งเสริมสินค้าท้องถิ่น ยังช่วยยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน พร้อมทั้งวางแผนรับมือเหตุฉุกเฉินเพื่อให้ชุมชนสามารถปรับตัวและฟื้นฟูเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดนและศึกษาวิธีการและกระบวนการการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเกลือ อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในพื้นที่ชายแดน พื้นที่เทศบาลตำบลบึงเกลือ อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีความมั่นคงและยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเกลือ อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเกลือ อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยจะประกอบไปด้วย 4 ขอบเขตใหญ่ๆ ดังนี้

ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อศึกษาสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดน และวิธีการและกระบวนการการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเกลือ อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นประชากรที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเค็งตา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเลือกผู้ที่จะให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ได้แก่ นายกเทศบาลตำบลบึงเค็งตา จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 2 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน โต๊ะอิหม่าม (ผู้นำศาสนา) จำนวน 1 คน ชาวบ้าน จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 3 คน พ่อค้าแม่ค้าบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 14 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีพื้นที่ในการวิจัย คือ พื้นที่เขตเทศบาลตำบลบึงเค็งตา อำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส หมู่ที่ 2 ได้แก่ ชุมชนบึงเค็งตา ชุมชนบือแนบารู ชุมชนบาโอะ และชุมชนละหาร

ด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการศึกษา 4 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม จนถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2568

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาและอุปสรรคของเศรษฐกิจการค้าชายแดนในพื้นที่อย่างชัดเจน ทั้งปัญหาการลักลอบค้า ความไม่สมดุลของผลประโยชน์ และผลกระทบต่อชุมชน ซึ่งช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมองเห็นปัญหาก่อนการวางแผนพัฒนา
2. ช่วยให้เข้าใจวิธีการและกระบวนการพัฒนาที่ถูกนำมาใช้จริง รวมถึงกลไกการจัดการด้านเศรษฐกิจชายแดน ทั้งเชิงนโยบาย โครงสร้างพื้นฐาน และการสนับสนุนผู้ประกอบการ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของมาตรการต่างๆ
3. ช่วยสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับพื้นที่ โดยอิงจากข้อมูลปัญหาและกระบวนการพัฒนา ทำให้หน่วยงานรัฐ ท้องถิ่น และผู้ประกอบการสามารถนำไปปรับใช้เพื่อยกระดับเศรษฐกิจท้องถิ่น เพิ่มโอกาสการค้า การลงทุน และคุณภาพชีวิตของประชาชน

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทาง หมายถึง ข้อเสนอเชิงนโยบายหรือวิธีการพัฒนา ที่มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหาในพื้นที่ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือส่งเสริมเศรษฐกิจการค้าชายแดนของบูกะตาให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือยกระดับสิ่งที่มีอยู่ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งให้เกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขัน และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดน

เศรษฐกิจ หมายถึง กิจกรรมและกลไกทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน เช่น การค้าขายระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน การผลิตและการแลกเปลี่ยนสินค้า การสร้างรายได้ การจ้างงาน รวมถึงการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดมูลค่า เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น

การค้าชายแดน หมายถึง เศรษฐกิจและการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย) ผ่านพื้นที่ชายแดนบูกะตา ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างรายได้ การจ้างงาน การพัฒนาธุรกิจท้องถิ่น รวมถึงการสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างชุมชนสองฝั่งพรมแดน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน พื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอ
แว้ง จังหวัดนราธิวาส มีทฤษฎีวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการค้าชายแดน
- 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ
- 2.3 ข้อมูลด้านศุลกากรบุเกะตา
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบ
- 2.5 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่
- 2.6 แผนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการค้าชายแดน

การค้าชายแดนเกิดขึ้นพร้อมๆ การเกิดชุมชนของมนุษย์บนโลกนี้ ไม่สามารถสืบค้นหา
หลักฐานมาชี้ชัดได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อไหร่ แต่เราสามารถอธิบายได้ว่า นับตั้งแต่มนุษย์มาอยู่ด้วยกันเป็น
ชุมชนและสามารถสร้างผลผลิตได้หลายแบบหลายอย่างแล้วเอาผลผลิตมาแลกเปลี่ยนกันไปมา เพื่อ
สนองความต้องการของตัวเองในการดำเนินชีวิตเป็นขั้นพื้นฐาน ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีการใช้เงินตรา
กำหนดราคาสินค้าเพื่อกำหนดราคาของสินค้า (สมพงษ์ เพ็ญอารมณ, 2558)

เวลาต่อมามนุษย์เกิดการเรียนรู้จนกระทั่งเกิดการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างกว้างจนสามารถเพิ่มผลผลิต
ได้มากขึ้นเรื่อยๆ ความต้องการในผลผลิตก็เพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนั้นอัตราการเพิ่มของประชากร
โลกก็เพิ่มมากขึ้นทุกวัน เมื่อประชากรของชุมชนนั้นๆ ให้มีอำนาจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาชุมชนให้
ประชากรได้อยู่อย่างมีความสุขร่วมกันและเริ่มขยายบทบาทสู่กิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย การปกครอง
ชุมชนก็เริ่มเกิดขึ้นมามีบทบาทมากขึ้น รวมถึงการกำหนดค่าเงินตราของท้องถิ่นตัวเอง เพื่อการซื้อ
ขายแลกเปลี่ยนสินค้า แทนการนำผลผลิตต่อผลผลิตมาแลกกันแบบเดิมที่เคยทำมาและนำไปสู่การ
กำหนดพื้นที่ด้วยการกำหนดเส้นเขตแดนซึ่งกลายเป็นประเทศถึงทุกวันนี้ การกำหนดเส้นเขตแดนเพื่อ
แสดงอาณาบริเวณของเขตปกครองลัทธิแล้ว ได้แบ่งแยกชุมชนที่เคยอยู่ร่วมกันออกไปเป็นชุมชนของ
ประเทศที่จัดตั้งขึ้นใหม่ที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติตลอดจนระเบียบกฎหมายแตกต่างกันไป
แต่การไปมาหาสู่กันแล้วนำผลผลิตที่ผลิตได้มาแลกเปลี่ยนกันเพื่อดำรงชีวิตก็ยังคงดำเนินต่อไปไม่มีการ

หยุดหย่อน แม้ว่าชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ถูกแบ่งออกไปเป็นคนละประเทศแล้วก็ตามและด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการค้าชายแดน

นอกจากการค้าชายแดนดังกล่าว ประกอบกับการเดินทาง เส้นทางคมนาคมขนส่งได้มีการพัฒนาจนสามารถเชื่อมโยงข้ามประเทศได้หลายประเทศจึงมีการค้าอีกประเภทหนึ่งที่อาศัยการขนส่งข้ามแดนทางบกเพื่อขนผ่านประเทศที่มีชายแดนติดกันลู่ประเทศที่สาม เช่น การค้าที่ผู้ประกอบการไทยได้ขายสินค้าให้เวียดนาม ได้ขนส่งสินค้าข้ามเขตแดนไทย-ลาวผ่านประเทศลาวสู่ประเทศเวียดนามเป็นต้น รูปแบบนี้เรียกว่าการค้าข้ามแดน (เหตุผลที่ใช้คำว่าการค้าข้ามแดน เพราะดูสอดคล้องกับความเป็นจริงที่สินค้านั้นๆ ถูกส่งข้ามแดนของประเทศที่มีเขตแดนติดกัน และเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน หากใช้คำว่าการค้าผ่านแดนจะพ้องกับคำว่าสินค้าผ่านแดน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดขึ้นได้ ทั้งๆ ที่ความหมายแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง)

2.1.1 ความหมายของการค้าชายแดน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนพบว่า นักวิชาการหลายท่านรวมถึงหน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนได้ให้ความหมายของคำว่า “การค้าชายแดน” ในหลากหลายความหมายด้วยกัน ดังนี้

การค้าชายแดน คือ การค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และ กัมพูชา โดยการส่งออกและนำเข้าผ่านทางจุดผ่านแดน ที่จัดตั้งขึ้นบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นทางการ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยภายใต้พระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมือง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน

การค้าชายแดน หมายถึงการค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชน หรือ ผู้ประกอบการค้า ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน ที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้ทำการซื้อ-ขายแลกเปลี่ยนสินค้า ระหว่างประชาชนที่อาศัยตามบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่าย โดยมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ เช่น ของป่า ซากสัตว์ เป็นต้น เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ยุ่งยาก และรวดเร็ว "

การค้าชายแดน เป็นการค้าระดับท้องถิ่นที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนระหว่างประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีถิ่นที่อยู่คนละประเทศ โดยไม่จำเป็นต้องมีสัญญาการค้าระหว่างกัน สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภค บริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน โดยใช้เงินสดท้องถิ่น การค่านั้นจึงมีรูปแบบทั้งการค้าในระบบและนอกระบบ เนื่องจากการเคลื่อนย้ายสินค้าสามารถทำได้ง่าย และยากต่อการควบคุม

การค้าชายแดน” หมายถึง การติดต่อค้าขายของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณ ชายแดนในระดับท้องถิ่น ซึ่งกระทำกันตามจุดผ่านแดนที่มีด่านศุลกากรถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเรียกการค้าใน

ระบบ และรวมถึงการลักลอบค้าขายบริเวณชายแดน ทั้งการนำเข้าและส่งออกสินค้าบางประเภทโดยไม่ผ่านด่านศุลกากรเรียกว่าการค้าอกระบบ

จากความหมายของการค้าชายแดนที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นสรุปได้ว่า การค้าชายแดนเป็นการค้าที่เกิดขึ้นจากความพึงพอใจของประชาชนที่อาศัยตามแนวชายแดน หรือนอกเขตชายแดนระหว่างประเทศคู่ค้าที่มีชายแดนติดต่อกันเข้ามาทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด

2.1.2 รูปแบบการค้าชายแดน

จากความเป็นมาและการก่อเกิดของการค้าชายแดนดังกล่าวข้างต้น การค้าชายแดนได้ดำเนินมาโดยตลอดและอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นจากการค้าด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนสินค้า ผลผลิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีพซึ่งมีปริมาณเพียงเล็กน้อย ต่อมาเมื่อมีผลผลิตมากขึ้นและเกินความต้องการในการดำรงชีพของตนเอง จึงได้มีการพัฒนาไปสู่การแลกเปลี่ยนผลผลิตสินค้าเพื่อหวังผลกำไร แต่ก็ยังคงจำกัดอยู่ในเฉพาะพื้นที่บริเวณตามแนวชายแดนที่เคยเป็นชุมชนดั้งเดิม ด้วยการขนส่งข้ามแดนผ่านเส้นทางที่เคยใช้อยู่แต่เดิมเมื่อครั้งยังไม่ได้แบ่งเขตแดน หรืออาณาเขตที่เรียกกันว่า “ช่องทางการค้าตามธรรมชาติ” หรือ ที่เรียกกันว่า “จุดผ่อนปรนทางการค้า” ในปัจจุบัน จนกระทั่งเส้นทางคมนาคมขนส่งสะดวกมากขึ้น จึงได้มีการขยายพื้นที่ให้กว้างออกไป ให้ครอบคลุมเฉพาะพื้นที่ตามบริเวณตามแนวชายแดนของประเทศคู่ค้าที่มีเขตแดนติดกันเท่านั้น การค้าเช่นนี้เรียกว่า “การค้าชายแดน” การค้าชายแดนในดินแดนที่มีเส้นเขตแดนติดต่อกัน และมีประชาชนที่มีความเหมือนกันในเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภาษา เป็นผลส่งให้เกิดความสัมพันธ์กันไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ส่งผลให้มีมูลค่าการค้าสูงขึ้นเรื่อยๆ ต่อไปในอนาคต ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้การค้าชายแดนที่มีเขตแดนติดต่อกันให้เจริญก้าวหน้าและยั่งยืนต่อไป

(นิยม ไวยรัชพานิช, 2555 ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบของการค้าชายแดนและการค้าข้ามแดน มีดังนี้

1. นำติดตัวไปบริโภค (Consumer Trade) ถือเป็นการค้าขายกัน ในระหว่างประชาชนบริเวณตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ ส่วนมากจะเป็นสินค้าประเภทอุปโภคและบริโภค โดยดำเนินการซื้อขายกันทุกวัน แต่ก็ไม่สามารถเก็บเป็นสถิติข้อมูลปริมาณการค้าได้

2. การค้าแบบเงินสด (Cash) เป็นการค้าขายกันตามแนวบริเวณชายแดนโดยใช้เงินสด มีการสำแดง และการเสียภาษี ณ ด่านศุลกากรที่ควบคุมพื้นที่นั้นๆ ผู้ซื้อจะเป็นผู้สำแดงระเบียบศุลกากรและมีการเก็บสถิติข้อมูลทางการค้า

3. การค้าแบบขายฝาก (Sale on Consignment License) ถือเป็นการค้าแบบการให้ สิ้นเชื่อต่อกันและกัน การค้ารูปแบบนี้จำเป็นต้องอาศัยความไว้วางใจกัน ซึ่งพ่อค้าชายแดนมีความสามารถในการติดต่อกับพ่อค้าในประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้นผู้ที่ต้องการจะไปลงทุนทำการค้ากับ

ประเทศเพื่อนบ้านจะต้องติดต่อกับพ่อค้าชายแดน เพราะเขาจะรู้ข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดีในการค้า และสามารถให้สินเชื่อกันได้

4.การค้าแบบต่างตอบแทน (Balance Trade Import License) คือ กรณีที่พ่อค้าในประเทศต้องการซื้อสินค้า และนำสินค้าของประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาจะต้องส่งสินค้าของในประเทศออกไปก่อน จากนั้นเมื่อมีการนำสินค้าเข้าและสินค้าออกในมูลค่าที่เท่ากันแล้วก็จะได้ License เมื่อพ่อค้าที่ทำการค้าได้ License แล้วก็จะนำ License ที่ได้ไปส่งสินค้านำเข้าได้ในมูลค่าที่เท่ากันกับที่ส่งสินค้าออก ที่ทุกประเทศทำการค้าในรูปแบบนี้ เพื่อความเสมอภาคต่อกัน และรักษาเงินตราเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศของตนประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่นิยมใช้วิธีการค้ารูปแบบนี้คือสหภาพเมียนมาร์ (พม่า) มักจะนิยมใช้มากกว่าสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศกัมพูชา รูปแบบการค้าชายแดนได้มีเกณฑ์พิจารณาการผ่านพิธีการศุลกากร (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2557)

การค้าที่ผ่านพิธีการศุลกากร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สินค้านำเข้าและสินค้าส่งออก หมายถึง สินค้าที่ซื้อขายไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
2. สินค้าผ่านแดน หมายถึง สินค้าที่ขายให้กับประเทศอื่น โดยต้องการเพียงผ่านแดนของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ผ่านประเทศลาวไปยังประเทศจีน, ผ่านประเทศมาเลเซียไปท่าเรือปีนังและส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

5. การค้าระดับชาวบ้าน โดยเป็นการค้าที่ไม่ต้องผ่านระเบียบพิธีการศุลกากรจะเป็นการค้าที่ประชาชนของสองประเทศสามารถไปมาหาสู่กัน เพื่อซื้อสินค้าอุปโภคและบริโภค หรือเรียกว่าการค้าในระดับท้องถิ่นของตนส่วนใหญ่มีมูลค่าไม่มากนักจึงได้รับยกเว้นภาษีการนำเข้า แต่ถ้ามีมูลค่าสูงแต่ไม่เกิน 20,000 บาท ทางศุลกากรได้อนุมัติให้ด่านพรมแดนเรียกเก็บภาษีอากรปากระวางการติดต่อทาง ธุรกิจ

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน

2.1.3.1 ความหมายของการค้าแดน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนพบว่า นักวิชาการหลายท่านรวมถึงหน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนได้ให้ ความหมายของคำว่า “การค้าชายแดน” ในหลากหลายความหมายด้วยกัน ดังนี้

การค้าชายแดน คือ การค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา โดยการส่งออกและนำเข้าผ่านทางจุดผ่านแดนที่จัดตั้งขึ้นบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นทางการ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยภายใต้พระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมือง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน

การค้าชายแดน หมายถึงการค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชน หรือ ผู้ประกอบการค้า ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน ที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้ทำการซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนสินค้า ระหว่างประชาชนที่อาศัยตามบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่าย โดยมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ เช่น ของป่า ซากสัตว์ เป็นต้น เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ยุ่งยาก และรวดเร็ว "

การค้าชายแดน เป็นการค้าระดับท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนระหว่าง ประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีถิ่นที่อยู่คนละประเทศ โดยไม่จำเป็นต้องมีสัญญาการค้าระหว่างกัน สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภค บริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน โดยใช้เงินสกุลท้องถิ่นการค้า นั้น จึงมีรูปแบบทั้งการค้าในระบบและนอกระบบ เนื่องจากการเคลื่อนย้ายสินค้าสามารถทำได้ง่ายและ ยากต่อการควบคุม

การค้าชายแดน” หมายถึง การติดต่อค้าขายของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณ ชายแดนใน ระดับท้องถิ่น ซึ่งกระทำกันตามจุดผ่านแดนที่มีด่านศุลกากรถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเรียก การค้าในระบบ และรวมถึงการลักลอบค้าขายบริเวณชายแดน ทั้งการนำเข้าและส่งออกสินค้าบาง ประเภทโดยไม่ผ่านด่านศุลกากรเรียกว่าการค้านอกระบบ

จากความหมายของการค้าชายแดนที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นสรุปได้ว่า การค้าชายแดนเป็นการค้าที่เกิดขึ้นจากความพึงพอใจของประชาชนที่อาศัยตามแนวชายแดน หรือนอกเขตชายแดน ระหว่างประเทศคู่ค้าที่มีชายแดนติดต่อกันเข้ามาทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ โดยอาศัยจุดผ่านแดนทำการค้าในหลายรูปแบบที่ไม่สลับซับซ้อน และมูลค่าการค้าซื้อขายมีไม่มาก ผ่านระบบการขนส่งสินค้าหลายวิธี การค้าชายแดนจะนำมาสู่การพัฒนาความเจริญ การมีรายได้ การมีงานทำใน ท้องถิ่นและภูมิภาคใกล้เคียง ซึ่งมีทั้งการทำการค้าที่ถูกกฎหมายและการค้านอกระบบ

2.1.3.2 สภาพทั่วไปของการค้าชายแดนไทย

สภาพการค้าชายแดนไทยแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การค้าชายแดนแท้จริง เป็นการค้าระหว่างประชาชนที่อยู่อาศัยตามพื้นที่ ชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีการดำเนินการค้าขายแลกเปลี่ยน ของกินของใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมูลค่าการค้าต่อครั้งต่อคนมีปริมาณน้อย

2. การค้าชายแดนที่ทำการติดต่อแลกเปลี่ยนสินค้ากันเอง โดยไม่ผ่านระบบราชการ หรือพิธีการศุลกากร บางกรณีอาจเป็นธุรกิจที่ไม่ถูกกฎหมาย กล่าวกันว่ามีการค้าขายเป็นระบบ หรือเป็นขบวนการใหญ่ ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจหรือกลุ่มทุนการเมือง และอิทธิพล ท้องถิ่น จำหน่ายสินค้าที่ไม่เสียภาษีประเภทต่างๆ กิจกรรมนี้เดิมนิยมมากในบริเวณชายแดนด้านใต้ และต่อมาถึงด้าน

ตะวันออก กิจกรรมค้าขายชายแดนระหว่างประเทศแบบนี้จะเกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมาก จนเรียกกันว่า “กองทัพนมด”

3. การค้าผ่านชายแดน (Cross-border Trade) คล้ายกับการค้าระหว่างประเทศทั่วไป การค้าชายแดนแบบนี้ได้กลายเป็นด้านหลักของการค้าชายแดนในปัจจุบัน ซึ่งมีมูลค่าการค้าผ่านระเบียบพิธีการศุลกากร มีมูลค่าการค้าหลายแสนล้านบาทต่อปี ผู้ประกอบการค้าไม่ใช่เพียงเฉพาะผู้ประกอบการที่มีที่อยู่บริเวณชายแดน แต่จะรวมถึงผู้ผลิตหรือคนกลางที่ทำหน้าที่รวบรวมสินค้าที่มีปริมาณการซื้อ-ขาย ในมูลค่าสูง มีการสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก การค้าแบบนี้มีทั้งเพื่อนำเข้ามาใช้ในประเทศและส่งออกต่อไปประเทศที่สาม ซึ่งเรียกว่าสินค้าผ่านแดน การค้าชายลักษณะนี้เริ่มมีการค้าสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตโดยโรงงานขนาดใหญ่ เช่น เม็ดพลาสติก ผลประโยชน์น่าจะตกแก่ ธุรกิจขนาดใหญ่ ไม่ใช่แค่ธุรกิจท้องถิ่นที่เป็นประชาชนหรือชาวบ้านในบริเวณชายแดนนั้นๆ

2.1.3.3 ช่องทางการนำเข้าและส่งออกสินค้าชายแดน

ช่องทางการนำเข้าและส่งออกสินค้าชายแดน ที่ได้กำหนดไว้มี 4 ประเภท ดังนี้

1. จุดผ่อนปรนการค้า (Check Point For Border Trade) การเปิดจุดผ่อนปรน เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์ทางด้านมนุษยธรรม การส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ตลอดจนการค้าขายสินค้าเครื่องอุปโภค-บริโภค และการสัญจรไปมาของประชาชน การกำหนด ประเภทสินค้า ระยะเวลาเปิด และ มาตรการควบคุมการเดินทางเข้า-ออก เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหมายถึงจุดที่กระทรวงมหาดไทยมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนผ่อนปรนให้มีการค้าขายบริเวณชายแดนในพื้นที่และประเภทสินค้าที่กำหนดไว้ได้เป็นกรณีพิเศษ สำหรับ สินค้าเล็กๆ น้อยๆ ที่ จำเป็นต่อการอุปโภคและบริโภคของประชาชนทั้งสองประเทศ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจ ประกาศ

2. จุดผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Crossing Point) การเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวมีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจของฝ่ายไทยเป็นสำคัญ โดยมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน และไม่มีผลกระทบทางด้านความมั่นคง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ประกาศเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว ตามความเห็นชอบ/หลักการของคณะกรรมการพิจารณาเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวของสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) หรือหมายถึงจุดผ่านแดนที่ทางราชการไทยเปิดให้มีการสัญจรไปมาของบุคคลและ/หรือสิ่งของในห้วงเวลาที่แน่นอน ปกติจะเปิดเป็นคราวๆ ไป โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะและ สิ้นสุดตามห้วงเวลา การเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวเป็นอำนาจของกระทรวงมหาดไทยที่จะประกาศเปิด โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ พิจารณาเปิดจุดผ่านแดนของสภาความมั่นคงแห่งชาติก่อน โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 (กระทรวงมหาดไทยประกาศเปิด โดยอาศัยมติ ครม. เมื่อ 30 มีนาคม 2525)

3. จุดผ่านแดนถาวร (Permanent Crossing Point) การเปิดจุดผ่านแดนถาวร ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลของทั้งสองประเทศ โดยในส่วนของประเทศไทยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ประกาศเปิดจุดผ่านแดนถาวรตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การค้า การสัญจรไปมา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือหมายถึงจุดที่รัฐบาลไทยและรัฐบาล ของประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน ประกาศเปิดให้มีการสัญจรไปมาทั้งบุคคลและสิ่งของ โดยทั่วไปแล้ว จุดผ่านแดนถาวรจะมีการดำเนินงานเรื่องการตรวจคนเข้าเมืองและพิธีการศุลกากรตามกฎหมายของ ทั้งสองประเทศเป็นจุดที่มีการสัญจรสินค้าเข้า และออกเป็นการทั่วไปการประกาศเปิดจุดผ่านแดน ถาวร จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ใช้ อำนาจ ตาม พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ประกาศเปิดจุดผ่านแดนถาวร (กระทรวงมหาดไทยประกาศเปิด โดยอาศัยมติกรม. เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2519)

4. จุดผ่านแดนจำลองตามสภาพภูมิประเทศ (Geography Crossing Point) เป็นจุดผ่านเข้า ออกของประชาชนทั้ง 2 ประเทศ ซึ่งเป็นไปโดยธรรมชาติมิได้มีหลักฐานการรับรองจากทางราชการ ของทั้งสองฝ่าย ส่วนใหญ่จะเป็นจุดผ่านของสินค้าที่ผิดกฎหมาย อำนาจในการเปิด-ปิดจุดผ่านแดน (ถาวรและชั่วคราว) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทยใช้ อำนาจตามมาตรา 11 และมาตรา 23 แห่ง พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ในการประกาศ เปิด-ปิด จุดผ่านแดนฯ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมี สถานการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคง ปลอดภัย บริเวณชายแดน หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความ มั่นคงในพื้นที่ก็สามารถที่จะระงับการเข้า-ออก บริเวณจุดผ่านแดนฯ ได้เป็นการชั่วคราวจนกว่า สถานการณ์เป็นปกติโดยไม่ต้องประกาศปิดจุดผ่านแดน

ปัจจุบันประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีจุดผ่านแดนมากกว่า 80 จุด โดยทั้งหมดนี้เป็น จุดผ่านแดนถาวร 33 แห่ง

1. จุดผ่านแดนถาวรไทย-เมียนมาร์ มี 4 แห่งในเขต 3 จังหวัดของไทย ได้แก่ เชียงราย ตาก และระนอง ทั้งนี้มีจุดผ่อนปรนระหว่างไทย-เมียนมาร์อีก 13 แห่ง

2. จุดผ่านแดนถาวรไทย-ลาว มี 15 แห่งในเขต 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย น่าน เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร และอุบลราชธานี โดยมีจุดผ่อนปรน 31 แห่ง และมีจุด ผ่านแดนชั่วคราวอีก 1 แห่ง เพื่อการก่อสร้างสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 บริเวณเชียงของ-ห้วยทรายของ สปป.ลาว ซึ่งจุดนี้จะเปิดดำเนินการก่อนสิ้นปีนี้แน่นอน

3. จุดผ่านแดนถาวรไทย-กัมพูชา มี 6 แห่งในเขต 5 จังหวัด ได้แก่ ศรีสะเกษ สุรินทร์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด มีจุดผ่อนปรน 9 แห่ง และเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการท่องเที่ยว บริเวณ เส้นทางขึ้นเขาพระวิหารอีก 1 แห่ง

4. จุดผ่านแดนถาวรไทย-มาเลเซีย มี 9 แห่งในเขต 4 จังหวัด ได้แก่ สงขลา นราธิวาส ยะลา และสตูล

2.1.3.4 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการขยายตัวของการค้าชายแดนไทย

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การค้าชายแดนของไทย ขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะ 10 กว่าปีที่ผ่านมา เกิดจากปัจจัยสำคัญ ดังนี้ คือ

- ปัจจัยภายนอกประเทศไทย ประกอบด้วย

1. การดำเนินนโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศของจีน พ.ศ.2522 การเปลี่ยนนโยบายสำคัญ ทำให้ประเทศจีนเปลี่ยนจากระบบสังคมนิยมสู่ประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่ที่ต้องการปฏิรูปประเทศเพื่อก้าวให้ทันประเทศที่พัฒนาแล้ว รัฐบาลจีนมีการเปิดเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษตามบริเวณชายฝั่งตะวันออก ปัจจุบันจีนได้รับสมญานามว่าเป็น “โรงงานโลก” ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคทุกอย่างประเทศจีน จึงเป็นแม่เหล็กสำคัญของการค้าชายแดนทางภาคเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

2. การปรับนโยบายของ 3 ประเทศในอินโดจีน คือ เวียดนาม สปป.ลาว และกัมพูชาสู่การเปิดเศรษฐกิจเสรี ประเทศเวียดนามได้ปฏิรูปเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2529 เรียกว่า โดยเม้ย (Doi Moi) สปป.ลาวมีการปรับปรุงระบบเศรษฐกิจ เรียกว่า กลไกเศรษฐกิจใหม่ (New Economy Mechanism) ทั้งสองประเทศนี้ยังคงระบบการปกครองแบบสังคมนิยม แต่ก็เปิดประเทศกว้างขึ้นเพื่อรองรับการค้าการลงทุนจากต่างประเทศ และประเทศที่สามคือ กัมพูชามีการจัดการเลือกตั้งทั่วไป ภายใต้การดูแลขององค์การสหประชาชาติ ในปี พ.ศ.2536 เปิดประเทศอย่างเสรีในด้านการค้า การลงทุนทำให้กัมพูชาเป็นคู่ค้าสำคัญทางชายแดนตะวันออกของประเทศไทย

แต่สำหรับประเทศเพื่อนบ้านทางด้านตะวันตก คือ เมียนมาร์ ในขณะนั้น (2529) รัฐบาลทหารยังคงรักษาสถานะเดิมคือการปิดประเทศ ไม่ส่งเสริมการค้า การลงทุน และได้รับการคว่ำบาตรทางการค้าจากสหรัฐอเมริกาและยุโรป อีกทั้งมีความขัดแย้งภายในประเทศเองกับกลุ่มชนชาติน้อย แต่ในระยะ 2 ปี ที่ผ่านมา รัฐบาลเมียนมาร์ได้เปิดกว้างต่อการเป็นประชาธิปไตย และการค้าเสรีมากขึ้นทำให้เกิดมูลค่าการค้าชายแดนทางด้านตะวันตกของประเทศไทยมีเพิ่มขึ้น

3. การได้รับการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนสถาบันการเงินระดับโลก และภูมิภาค เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุนของสถาบันการเงินต่างๆ ได้แก่ ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) และธนาคารโลกเป็นต้น ที่สนับสนุนการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ถนนสะพาน เขื่อน การเปิดสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมโยงระหว่างไทย-สปป.ลาว ทำให้การค้าชายแดนและการลงทุนในสปป.ลาว เพิ่มขึ้น รวมถึงการค้าผ่านแดนไปยังจีนตอนใต้ และเวียดนาม

4. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค ส่งผลต่อการขยายตัวด้านการค้าระหว่างประเทศในอาเซียน ประเทศที่ได้รับสมญานามเสือเอเชีย คือ มาเลเซียและสิงคโปร์

รวมทั้งประเทศไทยเอง ก็ได้รับการจับตามองว่ากำลังจะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคนี้ ทำให้เกิดการค้าขายระหว่างกันมากขึ้น สัดส่วนการค้าภายในกลุ่ม ประเทศอาเซียนค่อนข้างสูง

- ปัจจัยภายในประเทศไทย ประกอบด้วย

1. การปรับนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นตลาดการค้า นโยบายเปลี่ยน สนามรบเป็นสนามการค้านี้ได้ประกาศในสมัยรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ (4 ส.ค.2551 - 23 ก.พ.2534) และปฏิบัติจริงในรัฐบาลชุดต่อมานั้นทำให้เกิดสภาพความสงบในกลุ่มประเทศอินโดจีนและการที่พล.อ.ชาติชายได้เป็นผู้นำที่ร่วมเปิดความสัมพันธ์กับประเทศจีน ความสัมพันธ์ที่ดีนี้ยิ่งนำไปสู่ความพยายามกับประเทศเพื่อนบ้านของไทยต่างๆ ส่งผลต่อการเสริมสร้างการค้าการลงทุน

2. นโยบายการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และในระดับอนุภูมิภาค อาทิ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady- Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy - ACMECS) โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) ที่ส่งผลต่อการขยายการค้าระหว่างประเทศต่อกัน

2.1.3.5 ประโยชน์ของการค้าชายแดน

การค้าชายแดนสร้างประโยชน์ต่อประเทศ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ดังนี้

1. ลดปัญหาการขาดแคลนเครื่องอุปโภค บริโภคระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

2. การค้าขายระหว่างกัน ทำให้ประชาชนทั้งสองประเทศตามแนวชายแดนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีอาชีพที่เลี้ยงตนเองและครอบครัว

3. ทำให้ประชาชนบริเวณแนวชายแดนมีรายได้ที่จะใช้ทำมาหากิน รายได้มีทั้งเกิดจากผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูก การนำสินค้าตามธรรมชาติมาขาย การเป็นพ่อค้าคนกลาง และรวมถึงการใช้/ขายแรงงาน

4. ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว จากคนที่อยู่ในอำเภอ จังหวัด จากส่วนกลาง หรือจากต่างประเทศ

5. ทำให้ประชาชนเกิดความรักถิ่นที่อยู่ ไม่เคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่ไปที่อื่น ๆ

6. ก่อให้เกิดกำลังซื้อ สินค้าและบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

7. ส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมระหว่างคนแต่ละท้องถิ่น เพราะมีการไปมาหาสู่กัน มี การสื่อสาร แลกเปลี่ยนวิถีชีวิตผ่านสินค้า บริการ ทำให้เกิดการเรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณี ระหว่างกัน

2.1.3.6 จุดแข็งและข้อได้เปรียบของการค้าชายแดนไทย

การค้าชายแดนมีจุดแข็งและสามารถสร้างโอกาสสำหรับธุรกิจของไทย สรุปได้ ดังนี้

1. ระยะทางระหว่างผู้ค้า ผู้ซื้อ ผู้ขาย ของทั้งสองประเทศคือ พ่อค้าไทยและ พ่อค้าในประเทศเพื่อนบ้านมีระยะใกล้ ทำให้มีต้นทุนในการด้านค่าขนส่งมีน้อยกว่าการค้าชายระหว่างประเทศไปยังประเทศที่อยู่ไกล เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป

2. เป็นกิจกรรมทางการค้าที่สนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแก่ท้องถิ่น

3. เสริมความสัมพันธ์และความใกล้ชิดกันระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ ในภูมิภาค

4. ลดทอนการแข่งขันและเสริมจุดแข็งของกันและกัน

5. ลดผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอกซึ่งมีความไม่แน่นอนสูง เช่น การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกา และยุโรป ไม่ส่งผลกระทบต่อการค้าชายบริเวณชายแดนในประเทศกำลังพัฒนา

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดนดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าการค้าชายแดนในประเทศกำลังพัฒนาอาจเป็นกลไกของรัฐบาลเพื่อใช้เป็นยุทธศาสตร์สำหรับการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมความเข้มแข็งของประเทศและอนุภูมิภาค หรือภูมิภาค แต่อย่างไรก็ตามตลาดการค้าชายแดนค่อนข้างเป็นตลาดที่มีความอ่อนไหวต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างมาก ซึ่งหากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นไปได้ด้วยดีแล้ว สถานการณ์การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศจะได้รับอานิสงค์และสามารถขยายตัวต่อไปได้อย่างต่อเนื่องซึ่งตรงข้ามกับสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศที่จะสร้างความผันผวนและนำมาสู่ภาวะหดตัวของมูลค่าการค้า ดังนั้น จำเป็นต้องระมัดระวังต่อความอ่อนไหวของบริบททางการเมืองประกอบด้วย (สิริวิชัย สุจโรรัตน์และประจอบ ทองศรี, 2563)

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่เป็นแนวทางการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ โดยแต่ละประเทศจะใช้ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศแบบใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศนั้นๆ ประกอบไปด้วย (เพ็ญนฤมล จະระ, 2560 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

2.2.1 สรุปแนวคิดทางการค้าจากทฤษฎีพาณิชย์นิยม (Mercantilism Theory) ได้ดังต่อไปนี้

1. การได้เปรียบดุลการค้า (Favorable Balance of Trade) เกิดจากการที่ประเทศนั้นมีมูลค่าการส่งออกมากกว่ามูลค่าการนำเข้า จึงทำให้ประเทศนั้นมั่งคั่งหรือสะสมเงินและทองคำได้มากขึ้น

2. การเสียเปรียบดุลการค้า (Unfavorable Balance of Trade) เกิดจากการที่ประเทศนั้นมีมูลค่าการนำเข้ามากกว่ามูลค่าการส่งออก จึงทำให้ประเทศมีปริมาณเงินและทองคำน้อยลงและมีฐานะยากจนลง

2.2.2 ทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Theory of Absolute Advantage)

สมชก (คัมพันธุ์) ภาสกรจรัส (2552 : 26-27) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากแนวคิด การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) โดยอาดัม สมิท (Adam Smith) ในประมาณปี ค.ศ.1776 มา ประยุกต์ใช้กับเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ แนวคิดนี้เริ่มมาจากการเล็งเห็นประโยชน์ของการ แบ่งงานกันทำในกระบวนการผลิตสินค้า โดยเห็นว่าหากให้คนงานทำงานในสิ่งที่ตัวเองถนัด แล้วนำ ผลงานต่างๆ ของแต่ละคนมาประกอบรวมกัน จะมีประสิทธิภาพมากกว่าการให้คนใดคนหนึ่งทำงาน ตั้งแต่ต้นจนจบ เมื่อนำแนวคิดนี้มาอธิบายถึงการค้าระหว่างประเทศแล้ว ก็หมายความว่า “ถ้าประเทศ อื่นสามารถที่จะจัดหาสินค้าให้ได้ในราคาที่ถูกลงกว่าการผลิตเองแล้ว ทางที่ดีที่สุดคือ สินค้านั้นจาก ประเทศอื่น โดยนำเอาสินค้าของเราไปแลก คือ ประเทศแต่ละประเทศควรจะผลิตสินค้าที่ตนมีความ ชำนาญเป็นพิเศษ และนำสินค้านั้นไปแลกกับสินค้าที่ตนผลิตไม่ได้หรือผลิตได้ในราคาที่สูงกว่า

2.2.3 แหล่งของความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตสินค้าหนึ่งๆ นั้นมีอยู่ 2 ประการ ด้วยกันคือ

1. ความได้เปรียบตามธรรมชาติ (Natural Advantage)

คือ การที่ประเทศหนึ่งๆ มีทรัพยากรธรรมชาติหนึ่งๆ ที่อุดมสมบูรณ์ มีสภาพ ภูมิอากาศที่ เหมาะสม เช่น บางประเทศนั้นมีน้ำมันปิโตรเลียม ในขณะที่บางประเทศไม่มีทรัพยากรนี้ หรือ ประเทศที่อยู่ในเขตร้อนสามารถปลูกกล้วยได้ดี เพราะสภาพภูมิอากาศอำนวย เป็นต้น

2. ความได้เปรียบที่ต้องสร้างขึ้น (Acquired advantage)

คือ การมีความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยี ทักษะความชำนาญเหนือกว่าประเทศอื่นๆ ซึ่งอาจแบ่งเป็น เทคโนโลยีในตัวผลิตภัณฑ์ (Product technology) เช่น ประเทศเดนมาร์ค สามารถผลิตเครื่องใช้ บนโต๊ะอาหารที่เป็นเงิน (Silver tableware) ได้ดีเพราะทักษะความชำนาญที่สะสมมา

เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต (Process technology) เช่น การที่ญี่ปุ่นมีความได้เปรียบโดย สมบูรณ์ในการผลิตเหล็กกล้า (Steel) และสามารถส่งออกได้ดี ทั้งๆที่ต้องนำเข้าทรัพยากรเหล็กและ ถ่านหิน ทั้งนี้เพราะญี่ปุ่นสามารถพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตเหล็กกล้าได้อย่างมีคุณภาพ

2.2.4 กัตญญู หิรัญญูสมบูรณ์ (2554 : 16) กล่าวว่า ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ยัง กล่าวถึง ขนาดของประเทศซึ่งมีผลต่อการค้าระหว่างประเทศดังต่อไปนี้

1. ความหลากหลายของทรัพยากรประเทศใหญ่มักมีทรัพยากรหลายชนิดกระจายอยู่ตาม ภาคต่างๆ ในประเทศจนแทบจะสามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด เช่น จีน อินเดีย ประเทศ เหล่านี้มัก นำเข้าเป็นปริมาณที่น้อย เพราะมีทุกอย่างเอง แต่มักนำผลผลิตมาใช้เองภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีประชากรมาก

2. ขนาดของเศรษฐกิจความมั่งคั่งของประเทศไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาด แต่วัดจากรายได้ประชาชาติต่อคน ประเทศขนาดเล็ก เช่น ญี่ปุ่น ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพื่อการผลิต แต่ต้นทุนการวิจัยและพัฒนาของเทคโนโลยีสูง มาก จึงต้องส่งออกเพื่อระบายสินค้าที่ต้องผลิตเป็นจำนวนมากตามหลักขนาดการผลิตที่ประหยัด (นุชนภา เลขา วิจิตร : 2556)

โดยสรุปแล้ว ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์นี้ มีลักษณะที่ประเทศเล็กมักค้าขาย ระหว่างประเทศมากกว่าประเทศขนาดใหญ่ด้วยความจำเป็นที่จะต้องระบายสินค้าที่เกินการบริโภคภายในประเทศ ในด้านการใช้ทรัพยากร ประเทศเล็กต้องพยายามใช้ทรัพยากร ประเทศเล็กต้องพยายามใช้ทรัพยากรในทางที่ตนได้เปรียบให้เกิดประโยชน์สูงสุดยิ่งกว่าประเทศใหญ่ จึงจะเกิดความได้เปรียบโดยสมบูรณ์

2.2.5 ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศเชิงเปรียบเทียบ

เป็นทฤษฎีที่กำหนดขึ้นโดยเดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) กล่าวว่า ประเทศต่างๆ ควรมุ่งผลิตสินค้าที่ตนสามารถผลิตได้โดยเสียต้นทุนต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบ การกระทำเช่นนี้ทำให้ทุกประเทศได้รับผลประโยชน์จากการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) หรือก็คือการที่ปัจจัยการผลิตจำนวนเท่ากัน ประเทศที่ผลิตสินค้าโดยเสียต้นทุนการผลิตต่ำที่สุดจะผลิตสินค้านั้นเพื่อการส่งออก ข้อจำกัดของทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศเชิงเปรียบเทียบ (เพ็ญนฤมล จระะ, 2560 : ไม่ปรากฏเลขหน้า

2.3 ข้อมูลด้านศุลกากรบูเกะตา

ข้อมูลด้านบูเกะตา (Buketa Customs House) ตั้งอยู่ในตำบลโลหะจูด อำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส เป็นด่านศุลกากรที่สำคัญสำหรับการนำเข้า-ส่งออกสินค้าระหว่างไทยกับมาเลเซีย โดยมีแม่น้ำโก-ลกเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างประเทศ ด้านนี้ตั้งอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบูเกะตาที่มีพื้นที่ประมาณ 7.04 ตารางกิโลเมตร และประชากรราว 5,254 คน (ข้อมูลปี 2567) ด่านตั้งห่างจากที่ว่าการอำเภอแวงประมาณ 10.5 กิโลเมตร และกรุงเทพฯ ประมาณ 1,244 กิโลเมตร

การก่อสร้างอาคารด่านศุลกากรบูเกะตาเริ่มในปี พ.ศ.2549 และแล้วเสร็จในเดือนกันยายน พ.ศ.2561 ด้วยงบประมาณประมาณ 260 ล้านบาท โดยแบ่งการก่อสร้างออกเป็น 3 ระยะที่ตั้งสำนักงานด่านศุลกากรบูเกะตาอยู่ที่เลขที่ 222 หมู่ 2 ตำบลโลหะจูด อำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส 96160 สามารถติดต่อได้ทางโทรศัพท์ที่หมายเลข 0-7358-6014 นอกจากนี้ ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 มีพิธีเปิดสะพานบูเกะตา-บ้านบูเกะตาซึ่งเชื่อมต่อด่านบูเกะตากับเมืองบูเกะตาในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ทำให้จุดนี้เป็นช่องทางชายแดนที่สำคัญในการค้าขายและการขนส่งระหว่างสองประเทศ

สรุปได้ว่า ด่านบูเกะตาเป็นด่านศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมืองที่สำคัญในพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย ตั้งอยู่ในจังหวัดนราธิวาส มีบทบาทในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกสินค้า รวมทั้งการตรวจคนเข้าเมืองด้วย และมีโครงสร้างที่ทันสมัยหลังการก่อสร้างในช่วงปี 2549-2561

ด่านศุลกากรบูเกะตา

ตั้งอยู่ที่ตำบลโลหะจูด อำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส เป็นจุดผ่านแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย โดยมีการก่อสร้างอาคารด่านศุลกากรเสร็จสมบูรณ์ในโครงการระยะที่ 1 ถึง 3 ด้วยงบประมาณ

ประมาณ 260 ล้านบาท แต่ยังไม่สามารถเปิดให้บริการด้านศุลกากรได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากมี ปัญหาพื้นที่บริเวณใกล้เคียงเป็นพื้นที่เสี่ยงที่มีการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการ ทำพิธีการศุลกากรในปี 2567 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ลงพื้นที่ติดตามความคืบหน้าของ ด้านนี้ พร้อมกับวางแผนขยายพื้นที่และปรับเปลี่ยนเส้นทางจราจรเพื่อแก้ไขปัญหาและอำนวยความสะดวก ต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ นอกจากนี้ยังมีแผนพัฒนาเส้น

โดยสรุป ด้านศุลกากรบุ้เกะตาเป็นด้านพรมแดนที่สำคัญสำหรับการค้าชายแดนและการ เดินทางระหว่างไทยกับมาเลเซีย แต่ยังมีปัญหาด้านการเปิดใช้งานที่สมบูรณ์เนื่องจากปัญหาการ ลักลอบเข้าเมืองและสภาพภูมิประเทศรอบๆ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบ

นักวิชาการได้ให้ความหมายต่างๆ เกี่ยวกับผลกระทบดังนี้

จิรวัดน์ เกื้อทาน.(2561) ; ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของชุมชนบ้าน ไทย สามัคคี คือผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของความขัดแย้งทางการเมืองไทยในช่วงปีพ.ศ.2556-2557
2. เพื่อศึกษาหาสาเหตุปัจจัยของความขัดแย้งในด้านข้อมูลข่าวสาร
3. เพื่อศึกษาหาสาเหตุปัจจัยของความขัดแย้งในด้านผลประโยชน์
4. เพื่อศึกษาหาสาเหตุปัจจัยของความขัดแย้งในด้านโครงสร้าง
5. เพื่อศึกษาหาสาเหตุปัจจัยของความขัดแย้งในด้านค่านิยม

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์มูลเหตุของความ ขัดแย้งและ ผลกระทบของความขัดแย้งได้ดังนี้

1. พบว่ามูลเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในด้านข้อมูล ข่าวสารเกิด จากความเป็นอิสระของสถานีวิทยุและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งช่องที่สนับสนุน รัฐบาลและฝ่ายที่ต่อต้าน รัฐบาล รายการโทรทัศน์ต่างๆ ได้นำข้อมูลที่ไม่เที่ยงตรงมาให้ ประชาชนรับรู้ การปล่อยปละละเลยให้ เกิดช่องทางการสื่อสารรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะ สถานีวิทยุท้องถิ่น ที่ไม่มีหน่วยงานใดเข้ามา ตรวจสอบ ความไม่เป็นกลางของผู้จัดรายการ จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง

2. พบว่าความขัดแย้งทางการเมืองในด้านผลประโยชน์เกิดจากการแย่งชิง อำนาจทาง การเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การต่อสู้เพื่อแย่งกันเป็นฝ่ายรัฐบาล โดยเฉพาะความต้องการที่ จะเข้ามาจัดตั้งรัฐบาล และเป็นการแย่งชิงประชาชน เพื่อหวัง คະแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

3. พบว่าความขัดแย้งทางการเมืองในด้านโครงสร้างเกิดจากการที่รัฐบาลใน ขณะนั้น พยายามใช้อำนาจเกินขอบเขต ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ อาทิเช่น การแก้ไข กฎหมายเพื่อช่วยเหลือ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร การย้ายข้าราชการที่ไม่เป็นธรรม การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความเสมอภาค เลือกปฏิบัติหรือปฏิบัติแบบสองมาตรฐาน

4. พบว่าความขัดแย้งทางการเมืองในด้านค่านิยมเกิดจาก พฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่น หากนักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนรัฐบาล ชาวบ้านในพื้นที่ก็มีโอกาสที่จะสนับสนุนรัฐบาลด้วย อีกทั้งพฤติกรรมของประชาชนเองที่ไม่ค่อยสนใจทางการเมืองมากนัก ปล่อยให้เป็นที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จนนำไปสู่การปฏิบัติที่มีชอบและนำมาซึ่งความขัดแย้ง

สรุปได้ว่าผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของชุมชนบ้านไทยสามัคคี คือ ผลกระทบในด้านเศรษฐกิจซึ่งในช่วงนั้นประชาชนได้รับผลจากการที่รัฐบาลจ่ายเงินค่าจำนำข้าวที่ล่าช้าและผู้ประกอบการในพื้นที่ได้รับผลกระทบในเรื่องยอดการจูงที่พักที่ลด น้อยลง และการยกเลิกการจูงที่พักในช่วงที่เกิดการชุมนุม

2.5 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

เทศบาลตำบลบุเกะตา ตั้งอยู่ในอำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของหมู่ที่ 2 และบางส่วนของหมู่ที่ 3 และ 4 ของตำบลโลละจูด มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 7.04 ตารางกิโลเมตร ประชากรในเขตเทศบาลตำบลบุเกะตามีจำนวนประมาณ 5,254 คน (ข้อมูลเดือนมีนาคม 2567) พื้นที่เทศบาลตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอแวง ห่างจากที่ว่าการอำเภอแวงประมาณ 10.5 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดนราธิวาสประมาณ 82 กิโลเมตร ด้านใต้ของเทศบาลมีแม่น้ำโก-ลกไหลผ่าน ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ ยังเป็นที่ตั้งของด่านศุลกากรบุเกะตา ซึ่งใช้สำหรับการนำเข้าและส่งออกสินค้า ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 ได้มีพิธีเปิดสะพานบูกิตบูงา-บ้านบุเกะตาที่เชื่อมต่อระหว่างบูกิตบูงากับเมืองบูกิตบูงาในรัฐกลันตันของประเทศมาเลเซีย และสะพานนี้ได้ข้ามแม่น้ำโก-ลก ทำให้การเดินทางและการค้าขายระหว่างสองประเทศสะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งสำนักงานเทศบาลตำบลบุเกะตาได้ตั้งอยู่ 99/9 หมู่ 2 ถนนแวง-ชายแดน ตำบลโลละจูด อำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส รหัสไปรษณีย์ 96160 (buketacity,2562)

2.6 แผนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส

แผนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาสนับเป็นนโยบายสำคัญที่รัฐบาลใช้เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจชายแดนและสร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนราธิวาสถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่สอง มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเมืองชายแดนให้เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนและการเชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซีย ตลอดจนรองรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกรอบ IMT-GT (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle) ที่มุ่งส่งเสริมการค้าการลงทุนและการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานระดับอนุภูมิภาค

การพัฒนาดังกล่าวเน้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการค้า เช่น การปรับปรุงและพัฒนาด่านศุลกากรสุโง-ลกและบูกิตบูงา การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโก-ลก การพัฒนาถนนระบบโลจิสติกส์ และการยกระดับสนามบินสุโง-ลกให้สามารถรองรับการขนส่งและผู้โดยสาร

ได้มากขึ้น รวมถึงการจัดตั้งเขตบริการด้านการค้าและอุตสาหกรรมที่เอื้อต่อผู้ประกอบการท้องถิ่นและนักลงทุนจากภายนอก

ในด้านเศรษฐกิจ แผนการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษราชิวาสมุ่งเน้นการต่อยอดและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ โดยเฉพาะยางพาราและปาล์มน้ำมัน รวมถึงการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร การพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล เครื่องสำอาง เวชสำอาง และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการท้องถิ่น ขณะเดียวกันยังสนับสนุนการท่องเที่ยวชายแดน การค้าปลีกค้าส่ง และบริการด้านโลจิสติกส์เพื่อสร้างความหลากหลายทางเศรษฐกิจ

เมื่อมองในระดับพื้นที่ท้องถิ่น โดยเฉพาะเทศบาลตำบลบูเกะตา แผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษย่อมส่งผลโดยตรงต่อวิถีชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านชายแดนจะช่วยให้การค้าชายแดนมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น เกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ สำหรับผู้ประกอบการรายย่อยและ SMEs ในพื้นที่ เพิ่มโอกาสการจ้างงานทั้งในภาคการค้า การบริการ และการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งช่วยยกระดับรายได้ครัวเรือนและคุณภาพชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ การผลักดันอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและธุรกิจฮาลาลยังสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางการเกษตรและวัฒนธรรมอิสลาม ทำให้ชุมชนสามารถต่อยอดทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางสังคมที่มีอยู่เดิม

แผนการพัฒนาดังกล่าวก็อาจนำมาซึ่งความท้าทายต่อชุมชนบูเกะตา ทั้งการแข่งขันทางการค้าระหว่างผู้ประกอบการท้องถิ่นกับทุนจากภายนอก ความเสี่ยงด้านความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและแรงกดดันจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดจากการขยายตัวของเศรษฐกิจชายแดน ดังนั้นการบริหารจัดการและกำหนดมาตรการสนับสนุนจึงมีความจำเป็น เพื่อให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษราชิวาสสามารถสร้างผลลัพธ์เชิงบวกต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พนิดา วิไลวงศ์ (2553). ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนาผู้ประกอบการด้านการค้าชายแดนในอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าชายแดนของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการด้านการค้าชายแดนในอำเภอเชียงของจังหวัด เชียงราย เพื่อศึกษาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์จากหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานภาคเอกชน และผู้ประกอบการด้านการค้าชายแดน รวมทั้ง 56 คน โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าความถี่ค่าร้อยละ และ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาประเด็นที่ผู้ประกอบการมีความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกให้ผู้ประกอบการนำเข้า ส่งออก การปรับปรุง พิธีการศุลกากร การจัดอบรมด้านการนำเข้า ส่งออก การบูรณาการยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงของให้เป็น การพัฒนาแบบองค์รวม ให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง

อาทิ ครูศากยวงศ์ (2554). ได้ทำการศึกษาเรื่องการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย การวิจัยครั้งนี้เป็นการกำหนดเฉพาะประเด็นการค้าชายแดนของผู้ประกอบการ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ได้แก่สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และ 5 รัฐ ภาคเหนือของมาเลเซียทำธุรกิจการค้าชายแดนร่วมกัน ได้แก่ รัฐเคดาห์ รัฐเปรัก รัฐเปอร์ลิส รัฐกลันตัน และรัฐปีนัง พบว่า สภาพการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางอันเป็นผลจากทั้งไทยและมาเลเซียต่างประสบกับปัญหาภาวะเศรษฐกิจถดถอย การส่งออกสินค้าของไทยไปยังมาเลเซียมีขึ้นตอนอุปสรรคมาก ไม่เหมือนกับสินค้ามาเลเซียที่เข้ามาในประเทศไทยค่อนข้างสะดวก เหตุผลที่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทย-มาเลเซีย ไม่ทำจุดตรวจปล่อยสินค้าบริเวณชายแดนร่วมกัน เนื่องจากยังขาดการประสานร่วมมืออย่างจริงจัง อีกทั้งยังมีปัญหาในเรื่องการแบ่งเขตแดนของประเทศทั้งสอง ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซียไม่ทำการพัฒนาธุรกิจการค้าของตนเอง เนื่องจากมีข้อจำกัดเกี่ยวกับรูปแบบการค้าที่จำกัดอยู่ในวงแคบเฉพาะการค้าชายแดนมีการค้าบางชนิดที่แอบแฝงในรูปผิดกฎหมายและหนีภาษีการเดินทางไปประเทศมาเลเซียนั้นมีอุปสรรคขั้นตอนลำบาก กว่าเดินทางเข้าประเทศไทย เนื่องจากรัฐมาเลเซียป้องกันมิให้ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายเข้าสู่ประเทศของตน การเปิดปิดด่านบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย มีผลกระทบต่อการพัฒนาธุรกิจการค้าบริเวณชายแดน เป็นผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากด่านมีการเปิดปิดเป็นเวลาอย่างสม่ำเสมอสร้างความมั่นใจ กับผู้ประกอบการธุรกิจได้ ไม่ต้องกังวลเรื่องการกักตุนสินค้า เจ้าหน้าที่ของมาเลเซียไม่นิยมพูดภาษาอังกฤษ กับผู้ที่มาติดต่อ แต่นิยมพูดภาษายาวีแทนเกิดจากเหตุผลหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายกัน ความเป็นกันเองของเชื้อสายมุสลิมเป็นต้น การที่ประเทศไทยไม่ส่งของสินค้าประเภทสินค้าอุปโภคบริโภคออกไปจำหน่ายแก่ประเทศมาเลเซียเนื่องจากสินค้าที่ส่งไปพวกเนื้อสัตว์ บางครั้งเกิดโรคระบาด ถูกทางมาเลเซียฟ้องร้องจึงไม่เสี่ยงต่อสินค้าประเภทเนื้อสัตว์ การที่ประเทศทั้งสองไม่ยอมรับการทำประกันภัยรถยนต์ระหว่างกันนั้น เป็นสาเหตุจากการได้เปรียบและเสียเปรียบระหว่างการเปิดด่านถาวรตลอด 24 ชั่วโมงนั้นมีเหตุผลหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การแพร่ระบาดของยาเสพติด การก่อการร้ายข้ามชาติ และมีปัญหาอุปสรรคการค้าบริเวณชายแดนไทยมาเลเซียอีกมากมาย

นุชนภา เลขาวิจิตร(2556).การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการค้าชายแดนไทย-มาเลเซียของประชาชนในเขตสามจังหวัดชายแดนใต้ ผู้วิจัยกำหนดประชากรในการวิจัยคือ ประชาชนที่อาศัยในบริเวณด่านศุลกากรและท่าเรือ ตามแนวชายแดนไทย-มาเลเซียในเขตสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณด่านศุลกากรและ

ท่าเรือตากใบจำนวน 297 คน ด้านศุลกากรและท่าเรือสุโขทัยจำนวน 333 คน และด้านศุลกากรและท่าเรือเบตงจำนวน 366 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนใต้มีความพอใจในด้านการคมนาคมขนส่งและการค้าในระดับมาก ซึ่งหมายถึงความสะดวกปลอดภัยในการคมนาคมขนส่ง และการติดต่อสื่อสาร ด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรมนุษย์ก็เช่นเดียวกันประชาชนในสามจังหวัดมีความพอใจระดับมาก ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรมนุษย์เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้เกิดการสร้างการค้าชายแดน ปัจจัยสุดท้ายคือด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งผู้วิจัยสนใจศึกษาปัญหาอุปสรรคทางการค้า และพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่า สภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันราคาน้ำมันความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัด และยาเสพติดส่งผลให้เกิดอุปสรรคทางการค้าชายแดนในระดับมาก

นัสยา ขุนทอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด้านศุลกากรสะเดา อำเภอสะเดา และด้านศุลกากรปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา พบว่า การเดินทางจากประเทศไทยผ่านแดนเข้าประเทศมาเลเซีย มีอุปสรรคขั้นตอนลำบาก มีความเข้มงวดสูง เนื่องจากรัฐบาลมาเลเซียมีนโยบายป้องกันมิให้ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายเข้าสู่ประเทศ เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชาวมาเลเซียจากภัยคุกคามต่างๆ ในทางตรงกันข้ามความเข้มงวดดังกล่าว ได้ส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ ที่จะมาลงทุนในมาเลเซีย นำมาสู่ความเจริญในด้านเศรษฐกิจในระยะยาว

สมพงษ์ เฟื่องอารมณ์ (2558) ศึกษาการพัฒนาการค้าชายแดนของประเทศไทย โดยเน้นการแลกเปลี่ยนสินค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมา ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่าการค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญต่อการกระจายรายได้ในท้องถิ่น ช่วยสร้างอาชีพและรายได้เสริมให้กับประชาชน อีกทั้งการพัฒนาระบบคมนาคมและการจัดตั้งด่านพรมแดนอย่างเหมาะสมช่วยอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการค้าข้ามแดน ทำให้เกิดการขยายตลาดสินค้าและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

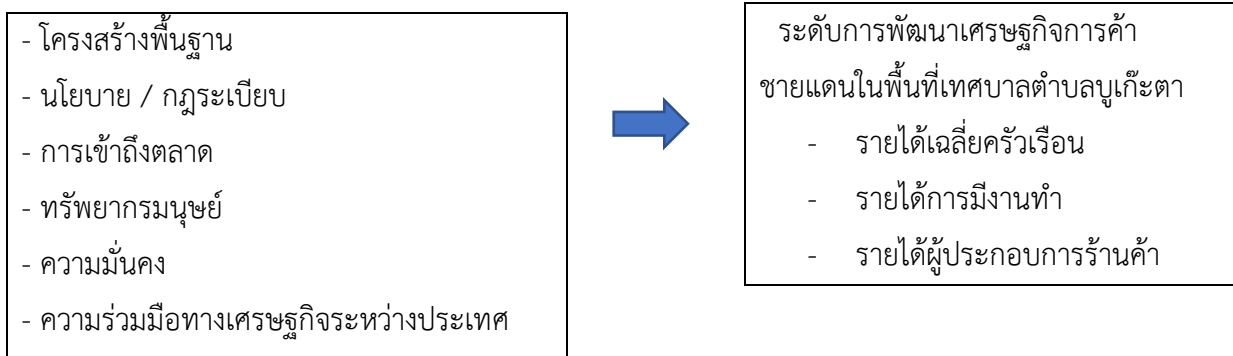
เพ็ญนุมล จัระระ (2560) ศึกษาทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศและกลยุทธ์การพัฒนาการค้าข้ามชาติ พบว่าแต่ละประเทศเลือกใช้ทฤษฎีการค้าแตกต่างกันตามศักยภาพของตน เช่น ประเทศที่มีความได้เปรียบในด้านทรัพยากรธรรมชาติจะเน้นการส่งออกสินค้าเกษตรหรือสินค้าหัตถกรรม ขณะที่ประเทศที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมหนักจะเน้นการส่งออกสินค้ากลุ่มอุตสาหกรรม ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า การเลือกใช้ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่เหมาะสมสามารถเพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับประเทศ

จิรวัดน์ เกื้อทาน.(2561) การวิจัยเรื่องผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองต่อชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยาวนานว่ามีสาเหตุปัจจัยใดที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในชุมชน รวมถึงศึกษาผลกระทบของความขัดแย้งที่มีต่อ ชุมชนในด้าน เศรษฐกิจด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ใน ระยะยาว ผลการวิจัยพบว่า มูลเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน ด้านข้อมูลข่าวสารเกิดจากความเป็นอิสระของ สถานีวิทยุและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งช่องที่ สนับสนุนรัฐบาลและฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาล ด้านผลประโยชน์เกิดจากการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองด้วยกัน ด้านโครงสร้างเกิดจากการที่รัฐบาลใช้อำนาจเกินขอบเขต การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความเสมอภาค เลือกปฏิบัติหรือปฏิบัติแบบสองมาตรฐาน ในด้านความเชื่อค่านิยม เกิดจากพฤติกรรมของนักการเมืองสร้างความเชื่อ ผิดๆ ให้กับประชาชน มองการต่อสู้ทางการเมืองเป็นเรื่องของศักดิ์ศรีเกียรติยศ นำไปสู่ การแบ่งพรรคแบ่งพวก และพบว่าผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของชุมชนบ้าน ไทยสามัคคี คือผลกระทบในด้าน เศรษฐกิจ กล่าวคือประชาชนได้รับเงินค่าจำนำข้าวที่ล่าช้าจากความวุ่นวายทางการเมือง และผู้ประกอบการบ้านพักรีสอร์ทในพื้นที่ได้รับผลกระทบในเรื่องยอดการจองที่พักที่ลดน้อยลง และการยกเลิกการจองที่พักในช่วงที่เกิดการชุมนุม

ลาวัดน์ พงษ์สุวรรณศิริ และ อุษณีย์ พรหมศรียา ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบ การพัฒนาเศรษฐกิจ การค้าชายแดน กรณีศึกษาเมืองสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส: เมืองต้นแบบ การค้าชายแดนระหว่าง ประเทศ การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธีมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา สภาพการณ์ปัญหา อุปสรรคของการค้า ชายแดนบริเวณตลาดการค้าชายแดนไทย-สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส 2) ศึกษาความพร้อมในการ เป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดน 3) วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก 4) เสนอรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย-สุโขทัย โลก จังหวัดนราธิวาส วิธีการศึกษาเชิงปริมาณใช้สถิติ การแจกแจงความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างคือผู้มีส่วนได้เสียที่ อาศัยอยู่ในบริเวณเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส จำนวน 300 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ เชิงคุณภาพใช้การศึกษาเอกสารและ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือกลุ่มผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ ของรัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการค้าชายแดนไทย-สุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการณ์ ปัญหา อุปสรรคของการค้าชายแดนบริเวณเทศบาลเมืองสุโขทัย-ลกจังหวัด นราธิวาส พบว่าสินค้ามีความหลากหลายได้มาตรฐาน ผู้ประกอบการมีความชำนาญเรื่องผู้บริโภค พื้นที่ที่มีความเหมาะสม ปัญหาที่พบคือขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) ความพร้อมของ

ลาวัญย์ พงษ์สุวรรณศิริ และ อุษณีย์ พรหมศรียา, “รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า ชายแดน
กรณีศึกษาเมืองสุโขทัย-ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา: เมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ ,”
(รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2563)

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

สภาพปัญหาเศรษฐกิจของพื้นที่เทศบาลตำบลบูเกะตา สะท้อนว่า แม้จะมีศักยภาพด้านทำเลชายแดน
แต่ยังมีข้อจำกัดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน นโยบาย การเข้าถึงตลาด และทักษะแรงงาน ประกอบกับปัญหา
ความมั่นคง ทำให้รายได้ครัวเรือน รายได้แรงงาน และรายได้ผู้ประกอบการร้านค้า ยังไม่เพิ่มขึ้นตาม
เป้าหมาย → ส่งผลให้ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนยังอยู่ในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในบทนี้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ จะมีประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลักสำคัญที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

1.นายกเทศบาลตำบลบุญเกี๊ยะตา	จำนวน 1 คน
2.เจ้าหน้าที่รัฐ	จำนวน 2 คน
2. ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน 2 คน
3. โต๊ะอีหม่าม (ผู้นำศาสนา)	จำนวน 1 คน
4. ผู้ประกอบการ	จำนวน 3 คน
5. พ่อค้า-แม่ค้า	จำนวน 3 คน
6. ชาวบ้าน	จำนวน 2 คน

ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลักรวมทั้งสิ้นเป็น 14 คน

โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญและตรงตามคุณสมบัติของงานวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นรูปแบบสัมภาษณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ว่าจะมีแนวทางอย่างไร
2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงคุณภาพและนำข้อมูลแบบสัมภาษณ์ เพื่อผลลัพธ์ที่สมบูรณ์

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

วิธีสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การสร้างแบบสัมภาษณ์

- 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเครื่องมือการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 กำหนดขอบเขต และโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ครอบคลุม
- 1.3 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสัมภาษณ์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้กำหนดกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการและข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. เมื่อผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์และทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
2. เมื่อสัมภาษณ์แล้ว ผู้ศึกษาจึงทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลคำตอบที่สมบูรณ์ไปแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว ไปวิเคราะห์หาข้อมูลทางขั้นตอนเชิงคุณภาพ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

หลังจากเก็บข้อมูลอย่างครบถ้วนพร้อมทั้งตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มา มาวิเคราะห์และทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้กระบวนการทางการวิจัยเชิงคุณภาพพิจารณาประเด็นหลักที่ได้มาจากการสัมภาษณ์

3.5 การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมในสนามวิจัยแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการตรวจสอบแบบ สามเส้า (Triangulation) ตามแนวทางของสุมังค์ จันทวานิช (2551: 129) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้ โดยใช้แนวทางการตรวจสอบดังนี้

1. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างกันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก
2. การตรวจสอบข้อมูลเส้าด้านผู้วิจัย คือ ตรวจสอบว่า ผู้วิจัยแต่ละคนได้ข้อมูลแตกต่างกันอย่างไรโดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกต แทนที่จะใช้ผู้วิจัยคนเดียวสังเกตโดยตลอด ในกรณีที่ไม่น่าพอใจใน คุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลภาคสนาม ควรเปลี่ยนให้ผู้วิจัยมีหลายคน
3. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการซักถาม พร้อมกันนั้นก็

ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วยการตรวจสอบข้อมูลทั้งสามเส้นนี้ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลทำให้ผลการวิจัยสามารถสะท้อนสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนพื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตาได้อย่างถูกต้อง ครอบคลุม และรอบด้าน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย “แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน พื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส” ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอเป็นประเด็น เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ที่ได้ให้ข้อมูล ที่อยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบุเกะตา ผู้ประกอบการหรือผู้ที่ประกอบอาชีพในพื้นที่บุเกะตา ผู้ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ การค้าชายในพื้นที่หรือระหว่างชายแดน เพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดน และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ในวัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษาในครั้งนี้ ทั้งนี้ รายละเอียดผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

4.1 สภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดนพื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา

จากการศึกษาสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าระหว่างชายแดน ผู้ให้ข้อมูลได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ดังรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่ ผู้ประกอบการและผู้ที่ประกอบอาชีพในพื้นที่ ในประเด็นคำถาม เกี่ยวกับ 1. โครงสร้างพื้นฐาน ว่าเพียงพอหรือไม่ การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพเพียงใด 2. กฎระเบียบและนโยบายของรัฐ กฎหมายเอื้อต่อการทำธุรกิจชายแดนใหม่ รัฐมีบทบาทอย่างไร 3. ความมั่นคงและความปลอดภัย ความร่วมมือระหว่างชุมชน โอกาสหรืออุปสรรค การสนับสนุนจากภาครัฐ 4. ทรัพยากรมนุษย์ การอบรมหรือพัฒนาศักยภาพแรงงาน ปัญหาภาษาหรือความรู้เกี่ยวกับการค้า

ผู้ให้สัมภาษณ์คนแรก ปัจจุบันพื้นที่ชายแดนบุเกะต่ายังเผชิญกับปัญหาหลายด้าน แม้จะมีการลงทุนก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ แล้ว แต่กลับยังไม่ถูกใช้งานอย่างเต็มประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น อาคารด้านศุลกากรที่สร้างเสร็จแล้วแต่ยังไม่เปิดใช้งาน อีกทั้งยังไม่มีเส้นทางเชื่อมตรงจากฝั่งมาเลเซียเข้าสู่ด่าน และยังขาดเจ้าหน้าที่ประจำด่าน ทำให้การค้าชายไม่สะดวก นอกจากนี้ การบริหารจัดการด้านก็ยังไม่เป็นเอกเทศ ผู้ประกอบการต้องเดินทางไปทำเอกสารที่ด่านสุโหงโกลก และยังคงเผชิญกับการตรวจซ้ำจากหน่วยงานของมาเลเซีย ซึ่งสร้างความล่าช้าและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

ในด้านกฎหมายและนโยบายของรัฐเองก็ยังเป็นอุปสรรค เช่น ภาระด้านภาษีมูลค่าเพิ่ม และการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดเกินไปเมื่อเทียบกับด่านอื่นๆ ขณะเดียวกัน มาตรการกักกันโรคของ

มาเลเซีย โดยเฉพาะการกักวัว ก็ยิ่งทำให้ต้นทุนผู้ประกอบการสูงขึ้น และยังเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกปศุสัตว์ อีกทั้งบรรยากาศในพื้นที่ยังไม่สร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยมากพอ จึงทำให้ผู้ค้าและนักท่องเที่ยวไม่กล้าเข้ามามากนัก ความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซียก็ยังไม่สมดุล คนไทยเดินทางไปค้าขายและทำงานที่มาเลเซียมากกว่า แต่คนมาเลเซียกลับยังไม่ค่อยเข้ามาใช้จ่ายในฝั่งไทย (ศุภโยค ลอดิง สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สอง ตอนนี้องค์กรสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชายแดนบูเกะต่ายไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับการค้าชายแดน ระบบลำเลียงสินค้ายังไม่ดีพอ แถมยังมีปัญหาการลักลอบสินค้าผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติดและสัตว์ป่า ทำให้การค้าถูกกฎหมายล่าช้า โครงสร้างเศรษฐกิจก็ยังไม่สอดคล้องกับพื้นที่ และแรงงานหลายคนก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ บางส่วนยังค้าขายหรือลำเลียงสินค้าแบบไม่เข้าสู่ระบบที่ถูกกฎหมาย (สันติ ลอดิง สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สาม ปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชายแดนบูเกะต่ายไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมต่อการค้าชายแดน โดยเฉพาะระบบลำเลียงสินค้าและการบริหารด่านที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ มีปัญหาการลักลอบสินค้าผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติดและสัตว์ป่า ส่งผลให้การค้าถูกกฎหมายล่าช้า อีกทั้งโครงสร้างทางเศรษฐกิจยังไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และการพัฒนาทักษะแรงงานยังไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนบางส่วนยังไม่เข้าสู่ระบบการค้าที่ถูกกฎหมาย (มานิต ยะเนนสะแม สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สี่ ตอนนี้องค์กรค้าชายแดนในพื้นที่บูเกะต่ายมีอุปสรรคหลายอย่างครับอย่างแรกคือเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ถนนและเส้นทางเชื่อมต่อยังไม่สะดวก ทำให้การขนส่งสินค้าล่าช้าและต้นทุนสูง อีกเรื่องคืออาคารด่านศุลกากรและสิ่งปลูกสร้าง สร้างเสร็จแล้วแต่ยังไม่เปิดใช้งาน ทำให้ศักยภาพการค้าชายแดนไม่เต็มที่ นอกจากนี้ การแข่งขันก็สูงขึ้นเรื่อยๆ ทั้งจากฝั่งมาเลเซียและจากพื้นที่อื่นๆ ทำให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นอย่างพวกเราต้องเผชิญแรงกดดันด้านราคา และบางครั้งยังมีปัญหาเรื่องขั้นตอนเอกสารและพิธีการศุลกากรที่ซับซ้อนเกินไป ทำให้การค้าชะงักได้ง่ายครับ (เสากี มะลี สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ห้า ปัญหาที่เจอบ่อยๆ คือเรื่องเส้นทางขนส่งครับ ยังไม่ดี รถบรรทุกเข้าออกลำบาก พอขนส่งติดขัด ต้นทุนมันก็สูงขึ้น อีกอย่างคือด่านศุลกากรที่สร้างไว้แต่ยังไม่เปิดใช้งานจริง ทำให้การค้าชายแดนยังไม่สะดวกเท่าที่ควร และบางครั้งขั้นตอนเอกสารก็ซับซ้อน เสียเวลาไปเยอะ ทำให้พ่อค้าอย่างผมเสียโอกาสค้าขายไปหลายครั้งเลยครับ (มาหะมุ ฮะมิ สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่หก ปัญหาคือสินค้าจากฝั่งมาเลเซียเข้ามาเยอะ ราคาถูกกว่า ทำให้สินค้าของเราขายยาก อีกทั้งตลาดในพื้นที่ก็เล็ก ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนหรือคนที่ผ่านไปมา แต่ไม่

ค่อยมีการส่งเสริมให้ตลาดชายแดนตรงนี้คึกคักเท่าไร เรายังรู้สึกว่าการค้าชายยังไม่เติบโตอย่างที่ควรจะเป็นค่ะ (ลายูนา ตีอราแม สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่เจ็ด การพัฒนาพื้นที่ของเราในเขตชายแดนบุงเกะตานั้นเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่ง โครงสร้างพื้นฐานที่เรามีอยู่ในปัจจุบันจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพของการค้าชายแดน เนื่องจากสิ่งที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ เราควรมีการวางโครงสร้างเฉพาะทางด้านการบริหารจัดการ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชายแดน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่ ขณะเดียวกันเราต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศ โดยการวางโครงสร้างพื้นฐานต้องสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและวิถีชีวิตของประชาชน เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน สิ่งสำคัญที่สุดคือการสร้างงานและรายได้ให้กับพี่น้องประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ให้ครอบครัวมีรายได้เพียงพอ มีงานทำ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสงบสุข ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับหลักการศาสนาที่ส่งเสริมความมั่นคง ความพอดี และความเป็นธรรมในสังคม (อิสมาแอ แวอาแซ สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่แปด ปัญหาด้านอาชีพและการสร้างรายได้ของประชาชนในพื้นที่ยังคงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ โดยแม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นของตนเอง แต่ยังคงการยกระดับอาชีพอย่างเหมาะสม ทำให้ผลผลิตที่ได้ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอและไม่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงได้ โครงสร้างด้านอาชีพเกษตรกรและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังต้องการการสนับสนุนอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งยังมีความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรในด้านอาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม ผู้เลี้ยงสัตว์ หรือกลุ่มแม่บ้านและสตรี ให้มีทักษะความรู้ และความสามารถในการแปรรูปผลผลิตให้ได้มาตรฐานสูงขึ้น เพื่อเสริมสร้างรายได้ที่มั่นคงและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม (มะฮะฮูมีรี ยูนุห์ สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่เก้า ปัญหาที่เจอบ่อยคือเรื่องช่องทางเลี้ยงด่านหรือช่องทางธรรมชาติที่ไม่ได้ผ่านระบบกฎหมาย เพราะทำให้สินค้าของเราบางครั้งเกิดความล่าช้าในการขนส่ง หรือเกิดความสับสนว่าระบบการตรวจสอบจะเข้มงวดแค่ไหน นอกจากนี้ การลักลอบนำสิ่งผิดกฎหมายเข้ามา เช่น ยาเสพติด หรือสัตว์ป่าสงวน ก็ส่งผลกระทบต่อเราตรงๆ เพราะทำให้เจ้าหน้าที่ต้องตรวจเข้มมากขึ้น ทำให้การค้าปกติของเราซาลง และเพิ่มค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ ทำให้เรารู้สึกว่า การค้าชายแดนยังมีอุปสรรคที่ต้องร่วมมือแก้ไขระหว่างทุกฝ่ายให้มากกว่านี้ (สะบุรี เจ๊ะเต๊ะ สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบ “สำหรับผู้ประกอบการอย่างเรา ปัญหาที่เห็นชัดคือเรื่องแรงงานในพื้นที่ แม้ว่าจะมีการฝึกอบรมกลุ่มแม่บ้านหรือเกษตรกรเลี้ยงสัตว์บ้าง แต่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมหรือแรงงานสำหรับโรงงานยังขาดมาก เพราะในพื้นที่ยังไม่มีโรงงานใหญ่ ทำให้เราไม่สามารถหาคนที่

มีทักษะเฉพาะด้านได้ ส่วนแรงงานส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นลูกจ้างทั่วไป ไม่ได้อยู่ในระบบธุรกิจเฉพาะ ทำให้การพัฒนาแรงงานเป็นไปได้ยาก

อีกปัญหาหนึ่งคือผู้ประกอบการรายย่อยหลายคนยังทำธุรกิจแบบส่วนตัว ไม่ได้ลงทะเบียนเป็นทางการ ทำให้ขาดการสนับสนุนเรื่องทุนหรือโอกาสพัฒนาเต็มที่ แต่ข้อดีคือเรื่องภาษาไม่ใช่อุปสรรค เพราะคนในพื้นที่สื่อสารกันได้ง่ายระหว่างไทยกับมาเลเซีย ทำให้การทำงานและค้าขายยังสะดวกอยู่” (ฮาฟิส ยะโก๊ะ สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบเอ็ด มองว่าโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชายแดนยังไม่เอื้อต่อการค้าขาย ถนนและสะพานชำรุด การขนส่งไม่สะดวก อีกทั้งการจัดการที่ด่านชายแดนล่าช้า กฎระเบียบและนโยบายของรัฐก็ยังซับซ้อนและเข้มงวดเกินไป ทำให้พ่อค้าแม่ค้ารายย่อยเข้าถึงโอกาสได้ยาก ขณะเดียวกันความไม่มั่นคงในพื้นที่ยิ่งซ้ำเติมให้ผู้คนไม่กล้ามาซื้อขาย การสนับสนุนจากรัฐมักไปถึงรายใหญ่เป็นหลัก ส่วนแรงงานท้องถิ่นก็ยังขาดทักษะภาษา ความรู้ด้านการค้าระหว่างประเทศ และการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้การค้าชายแดนยังติดขัดและไม่พัฒนาเต็มศักยภาพ (อารอมัน มามู สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบสอง ในฐานะเจ้าหน้าที่ด่านศุลกากร ผมมองว่าสภาพปัญหาเศรษฐกิจและการค้าชายแดนในพื้นที่เทศบาลตำบลลูเกะตาในปัจจุบันยังคงได้รับผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการปิดด่านชายแดน ทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งประเทศมาเลเซียเองยังคงมีมาตรการปิดด่านอยู่ ส่งผลให้การข้ามแดนไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชนไม่สะดวกเหมือนที่ผ่านมา

ปัญหานี้กระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพค้าขายหรือเดินทางไปทำงานฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน การเคลื่อนไหวที่เคยทำได้อย่างเสรีโดยไม่ต้องใช้หนังสือเดินทางต้องหยุดชะงัก รวมถึงการค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ที่เคยมีการส่งสินค้าข้ามแดนก็ได้รับผลกระทบไปด้วย

แม้ว่าทางท้องถิ่นจะพยายามอย่างเต็มที่ในการผลักดันให้ด่านเปิดและจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น การดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามา แต่การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะในเชิงการตลาดหรือการสร้างโอกาสทางการค้าที่ยั่งยืน ยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม

อีกประเด็นที่น่ากังวลคือปัญหาหนี้ในระบบในชุมชน ซึ่งยิ่งหนักขึ้นเมื่อเศรษฐกิจชะลอตัว ผู้ที่กู้หนี้ยืมสินอยู่แล้วยิ่งเผชิญปัญหาทางการเงิน และบางพื้นที่เริ่มมีการยึดที่ดินเมื่อหมู่บ้านมีการพัฒนา เป็นสิ่งที่เราต้องจับตามองอย่างใกล้ชิด

อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านเองก็มีการปรับตัว โดยบางส่วนไปเปิดร้านค้าฝั่งมาเลเซีย เช่นที่บูเกะบูโง แม้ค่าเงินมาเลเซียจะต่ำกว่า แต่ยังพอเป็นช่องทางเลี้ยงชีพได้ และมีการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน เช่น นำข่าวสารเข้าไปและนำน้ำมันกลับมา สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพทางการค้าชายแดนที่

หากมีการเปิดด่านอย่างเต็มรูปแบบและมีระบบการจัดการที่ดีขึ้น ก็จะสามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ได้มากที่สุดทีเดียวครับ (ฮาซีซู บอซู สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบสาม ปัจจุบันการค้าขายบริเวณด่านบูเก๊ะตาประสบปัญหาความยากลำบาก เนื่องจากการส่งออกสินค้าไปยังประเทศมาเลเซียไม่สะดวก โดยเฉพาะขั้นตอนการตรวจสอบที่เข้มงวดเกินความจำเป็น แม้ว่าสินค้าที่ส่งออกจะเป็นสินค้าถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม ส่งผลให้ผู้ประกอบการจำนวนมากหันไปใช้ด่านสุโงโก-ลกแทน ทำให้การค้าขายในพื้นที่บูเก๊ะตาขบเซาลงอย่างเห็นได้ชัดที่ผ่านมา ด้านธรรมชาติที่เคยเปิดให้ชาวมาเลเซียเดินทางเข้ามาซื้อสินค้าได้อย่างสะดวก ได้ถูกปิดลงทั้งหมด ส่งผลให้การค้าขายเงียบเหงาและประชาชนได้รับความเดือดร้อน อีกทั้งช่วงเวลาการเปิด-ปิดด่านที่เปลี่ยนเป็นช่วงสายมากขึ้นยังเป็นอุปสรรคต่อการค้าขาย ทำให้สูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจเพิ่มเติม นอกจากนี้ด่านบูเก๊ะตายังมีสถานะเป็นเพียงด่านชั่วคราว เมื่อมีความจำเป็นต้องจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประชาชนจำเป็นต้องเดินทางไปยังด่านสุโงโก-ลก ส่งผลให้เกิดความสิ้นเปลืองทั้งด้านเวลาและค่าใช้จ่าย ขณะเดียวกันการส่งออกปศุสัตว์ เช่น วัวและแพะ ยังไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ทำให้ต้องอาศัยช่องทางธรรมชาติ ซึ่งมีความเสี่ยงสูง

ดังนั้น จึงควรมีการเจรจาระหว่างภาครัฐทั้งสองประเทศ เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา อนุญาตให้มีการส่งออกได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย อันจะช่วยส่งเสริมการค้าขายให้ดำเนินไปอย่างคล่องตัวและสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ (คือลีอะ เจ๊ะดีอราแม สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบสี่ พื้นที่เทศบาลตำบลบูเก๊ะตา กำลังประสบกับปัญหาหลากหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อการค้าขายและการค้าขายแดน โดยประการแรกคือข้อจำกัดด้านการเดินทางข้ามแดน ซึ่งยังขาดความสะดวกและคล่องตัว ทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้าและการสัญจรของประชาชนติดขัด ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจชะลอตัว นอกจากนี้ยังมีปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การโจรกรรมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งสร้างความไม่มั่นคงและลดความเชื่อมั่นในการประกอบธุรกิจ อีกทั้งพื้นที่ยังได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะหมอกควันไฟที่พัดลอยมาจากประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งไม่เพียงส่งผลเสียต่อสุขภาพของประชาชน แต่ยังเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ขณะเดียวกันโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและการสัญจรยังคงมีข้อจำกัด ทั้งจากแม่น้ำและสายน้ำที่มีสิ่งกีดขวาง รวมถึงปัญหาสัตว์เลื้อยที่ไม่มีเจ้าของ เช่น วัวและแพะ ที่สร้างความเสียหายต่อพื้นที่เกษตรกรรมและก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชุมชน (นอร์ไลลา มะหามะ สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2568)

สรุปได้ว่า สภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเค็งตา พบว่า ผู้ประกอบการและประชาชนเผชิญปัญหาหลากหลายด้าน ทั้งโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่เอื้อต่อการค้า อาคารด้านศุลกากรหลายแห่งยังไม่เปิดใช้งานเต็มรูปแบบ ถนนและเส้นทางเชื่อมต่อไม่สะดวก ระบบลำเลียงสินค้าล่าช้า ต้นทุนสูง และการบริหารจัดการด้านไม่เป็นเอกเทศ อีกทั้งขั้นตอนเอกสารซับซ้อน ทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยเข้าถึงโอกาสได้ยาก นอกจากนี้ กฎหมายและนโยบายบางด้าน รวมถึงความร่วมมือระหว่างไทย-มาเลเซียที่ยังไม่สมดุล การลักลอบนำสินค้าผิดกฎหมาย การขาดทักษะแรงงาน และการดำเนินธุรกิจแบบไม่เป็นทางการ ยังสร้างอุปสรรคต่อการค้าชายแดน ส่งผลให้ตลาดชายแดนมีขนาดเล็ก การแข่งขันสูง และรายได้ของประชาชนไม่เติบโตตามศักยภาพ ปัญหาเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการแก้ไขทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย การบริหารจัดการ แรงงาน และตลาด เพื่อให้เศรษฐกิจชายแดนบึงเค็งตาพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

4.2 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนพื้นที่เทศบาลตำบลบึงเค็งตา

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน และได้ลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์ ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่สามารถให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ในข้อคำถาม โครงสร้างพื้นฐาน ว่าโครงสร้างใดควรได้รับการพัฒนาและมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์คนแรก สิ่งที่ควรเร่งดำเนินการคือการเปิดใช้อาคารด้านศุลกากรหลักให้เต็มรูปแบบ และสร้างเส้นทางเชื่อมตรงจากฝั่งมาเลเซียเข้าสู่ด่าน เพื่อใช้ประโยชน์จากการลงทุนที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งควรทำให้ด่านบึงเค็งตาเป็นเอกเทศ ไม่ต้องพึ่งพาด่านสุโขทัย-ลก พร้อมทั้งเพิ่มเจ้าหน้าที่ประจำด่านเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว

ภาครัฐควรเข้ามาช่วยเหลือผู้ประกอบการมากขึ้น เช่น การจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การลงทุนในโครงการสำคัญอย่างโรงเชือดสัตว์ และการผ่อนปรนกฎหมายที่ไม่จำเป็น ควบคู่ไปกับการสร้างบรรยากาศด้านความปลอดภัย เพื่อให้ผู้ค้าและนักท่องเที่ยวมั่นใจที่จะเข้ามาใช้บริการด้านชายแดน

ในด้านความร่วมมือกับมาเลเซีย ภาครัฐควรทำงานเชิงรุกมากขึ้น เช่น การทำบันทึกความเข้าใจร่วม การพัฒนาศักยภาพแรงงาน การยอมรับประกาศนียบัตรร่วม และการลดอุปสรรคจากการตรวจเข้าและมาตรการกักกันโรค นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เช่น มหกรรมสินค้า งานวิ่งสองแผ่นดิน หรือโครงการตลาดสดชายแดน ก็จะช่วยสร้างความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น

ที่สำคัญ รัฐบาลส่วนกลางควรเข้ามามีบทบาทอย่างจริงจัง จัดทำโครงการเชื่อมโยงเพื่อยกระดับบึงเค็งตาให้กลายเป็นด่านชายแดนสำคัญของประเทศอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งด้านการค้า การส่งออกแรงงาน การท่องเที่ยว และการสร้างความร่วมมือที่สมดุลกับประเทศมาเลเซีย (ศุภโยค ลอดิง สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สอง ผมคิดว่าควรเริ่มจากการพัฒนาอาชีพของคนในพื้นที่ โดยเฉพาะเกษตรกร ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการแปรรูปสินค้าท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ควรดึงแรงงานเข้าสู่ระบบที่ถูกกฎหมาย และช่วยเหลือเรื่องเงินทุนกับการพัฒนาทักษะ นอกจากนี้ ต้องทำให้การเข้า-ออกชายแดนง่ายขึ้น เช่น ใช้บัตรประชาชนแทนพาสปอร์ต รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับฝั่งมาเลเซียผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เศรษฐกิจชายแดนเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน (สันติ ลอดิง สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สาม ควรเริ่มจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ เช่น การยกระดับอาชีพเกษตรกร การแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และสนับสนุนแรงงานให้เข้าสู่ระบบที่ถูกกฎหมาย ควบคู่กับการอำนวยความสะดวกการค้าชายแดน เช่น การใช้บัตรประชาชนเข้า-ออกด่าน และสร้างความร่วมมือกับมาเลเซียผ่านกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนในการค้าชายแดน (มานิต ยะเนนสะแม สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สี่ ถ้าจะพัฒนาให้การค้าชายแดนที่บูเกะตาเดินหน้าได้จริง ผมคิดว่าควรเริ่มจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้สมบูรณ์ ระบบด่านศุลกากร ต้องเปิดใช้งานให้ครบถ้วน จะช่วยให้การขนส่งและการค้าสะดวกขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น เช่น การอบรมความรู้ด้านการตลาดออนไลน์ การสร้างมาตรฐานสินค้า และการช่วยเหลือด้านเงินทุน เพื่อให้เราสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน อีกประเด็นที่สำคัญคือการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซีย ทั้งในด้านการค้าปลีก การท่องเที่ยว และการลงทุน ถ้าทำได้ครบวงจรแบบนี้ การค้าชายแดนบูเกะตาจะกลายเป็นแหล่งเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดนราธิวาสได้แน่นอนครับ (เสากี มะลี สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ห้า สิ่งที่ยากเห็นคือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้สมบูรณ์ครับ โดยเฉพาะด่านศุลกากร ถ้าเปิดใช้ด่านใหม่จริงๆ จะช่วยให้การค้าชายแดนคล่องตัวขึ้นมาก นอกจากนี้ อยากให้รัฐเข้ามาช่วยลดความยุ่งยากของเอกสารทางการค้า จะทำให้ผู้ประกอบการรายเล็กอย่างพวกเรารุดหน้าได้ง่ายขึ้นครับ (มาหะมุ ฮะมิ สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่หก อยากให้มีการอบรมการตลาดออนไลน์และการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้เราสามารถขายได้กว้างกว่าในพื้นที่ อีกอย่างคืออยากให้มีเงินทุนสนับสนุนดอกเบี้ยต่ำสำหรับแม่ค้ารายย่อย จะได้มีโอกาสขยายร้านและแข่งขันกับสินค้าจากต่างประเทศได้ค่ะ ถ้าทำได้ การค้าชายแดนที่บูเกะตาน่าจะคึกคักและสร้างรายได้ให้ชุมชนมากขึ้นแน่นอนค่ะ (ลายูนา ตือราแม สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่เจ็ด การพัฒนาพื้นที่ชายแดนบูเกะตาของเราจำเป็นต้องเริ่มจากการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับการค้าชายแดนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอและยังไม่ตอบโจทย์ต่อความต้องการที่แท้จริง นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องมีการ

วางโครงสร้างเฉพาะทางด้านการบริหารจัดการในระดับท้องถิ่นและชายแดน เพื่อให้การบริหารงานมีความเข้มแข็งและรองรับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันการพัฒนาต้องให้ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศ โดยวางโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับภูมิประเทศและวิถีชีวิตของประชาชน เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน และสิ่งสำคัญที่สุดคือการสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับพี่น้องทุกคนรอบคร้ว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เพียงพอ สามารถดำรงชีวิตอย่างสงบสุขและมั่นคง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับหลักการศาสนา ที่มุ่งเน้นความเป็นธรรม ความพอดี และการพัฒนาที่ไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง (อิสมาแอ แวอาแซ สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่แปด ผมเห็นว่าการยกระดับอาชีพและการส่งเสริมการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนถือเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการสนับสนุนและช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ปลูกปาล์มหรือผู้เลี้ยงสัตว์ เพื่อให้สามารถยกระดับอาชีพและเพิ่มรายได้ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องส่งเสริมการเรียนรู้ การทัศนศึกษา และการพัฒนาบุคลากรในด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากหมู 2 และหมู 3 เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายช่องทางรายได้ให้แก่ประชาชน อันจะช่วยยกระดับเศรษฐกิจของตำบลบูเกะตาโดยรวม ขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีบทบาทสำคัญในการเป็นกลไกขับเคลื่อน ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากรและการสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถพัฒนาตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างมั่นคง (มะฮะฮุมมีรี ยูนูห์ สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่เก้า ในฐานะผู้ประกอบการ เรามองว่าการปรับปรุงระบบด้านชายแดนเป็นสิ่งสำคัญ รัฐควรช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ เช่น การอนุญาตให้ใช้บัตรประชาชนเข้า-ออกระหว่างประเทศ จะทำให้การค้าขายและการเดินทางระหว่างชายแดนสะดวกขึ้น

นอกจากนี้ ปัญหาเรื่องช่องทางเลี้ยงด่านและการลักลอบสิ่งผิดกฎหมายยังสร้างอุปสรรคกับธุรกิจของเราอยู่ การที่รัฐสามารถจัดการและลดปัญหาเหล่านี้ได้ จะช่วยให้การตรวจสอบและการขนส่งสินค้าตามกฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความล่าช้า และทำให้เราสามารถดำเนินธุรกิจได้ราบรื่นกว่าเดิม (สะบูรี เจ๊ะเตะห์ สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบ “สำหรับผู้ประกอบการอย่างเรา ปัญหาที่เห็นชัดคือเรื่องแรงงานในพื้นที่ แม้ว่าจะมีการฝึกอบรมกลุ่มแม่บ้านหรือเกษตรกรเลี้ยงสัตว์บ้าง แต่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมหรือแรงงานสำหรับโรงงานยังขาดมาก เพราะในพื้นที่ยังไม่มีโรงงานใหญ่ ทำให้เราไม่สามารถหาคนที่มัทักษะเฉพาะด้านได้ ส่วนแรงงานส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นลูกจ้างทั่วไป ไม่ได้อยู่ในระบบธุรกิจเฉพาะ ทำให้การพัฒนาแรงงานเป็นไปได้ยาก

อีกปัญหาหนึ่งคือผู้ประกอบการรายย่อยหลายคนยังทำธุรกิจแบบส่วนตัว ไม่ได้ลงทะเบียนเป็นทางการ ทำให้ขาดการสนับสนุนเรื่องทุนหรือโอกาสพัฒนาเต็มที่ แต่ข้อดีคือเรื่องภาษาไม่ใช่อุปสรรค เพราะคนในพื้นที่สื่อสารกันได้ง่ายระหว่างไทยกับมาเลเซีย ทำให้การทำงานและค้าขายยังสะดวกอยู่”(ฮาฟิส ยะโก๊ะ สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบเอ็ด ควรเร่งปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งถนน สะพาน และตลาดชายแดนให้มีมาตรฐาน รวมถึงทำให้การบริหารจัดการที่ด่านชายแดนมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้านกฎระเบียบควรผ่อนปรน ลดความซับซ้อน และเอื้อต่อพ่อค้าแม่ค้ารายย่อย โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้สินค้าพื้นบ้านและสินค้าเกษตรเข้าสู่ตลาดได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมกิจกรรมความร่วมมือชายแดน เช่น ตลาดนัด งานแสดงสินค้า และโครงการเชื่อมโยง เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้ครอบคลุมทั้งรายใหญ่และรายย่อย ที่สำคัญคือการพัฒนาศักยภาพแรงงานด้วยการอบรมภาษา การค้าชายแดน และการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ประชาชนสามารถแข่งขันและต่อยอดเศรษฐกิจการค้าชายแดนได้อย่างยั่งยืน (อารอมัน มามู สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบสอง ในฐานะเจ้าหน้าที่ด่านศุลกากร ผมเห็นว่าแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนบูเก๊ะตาควรเริ่มจากการผลักดันให้เปิดด่านชายแดนอย่างเต็มรูปแบบเพื่อลดอุปสรรคต่อการค้าชายและการดำเนินชีวิตของประชาชน ควบคู่กับการส่งเสริมการค้าชายแบบวิถีชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับฝั่งมาเลเซีย การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต โดยใช้ทรัพยากรสำคัญ เช่น ป่าฮาลาบาลา พิพิธภัณฑสถานโบราณวัตถุ และกิจกรรมสองแผ่นดิน เป็นจุดขาย อีกทั้งควรสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนผ่านการแปรรูปผลผลิตท้องถิ่น เช่น ข้าวเกรียบดอกดาหลา การทำเกษตรดั้งเดิม รวมถึงการเชื่อมโยงตลาดร่วมกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเพิ่มรายได้ให้คนในพื้นที่ ขณะเดียวกันต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาสังคม ทั้งปัญหายาเสพติด หนี้นอกระบบ และการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนบนพื้นฐานของความสามัคคี ศรัทธาในศาสนา และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การพัฒนาที่มีความยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม (ฮาซีกู บอซู สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบสาม การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในพื้นที่บูเก๊ะตาวางแผนไปที่การยกระดับด่านบูเก๊ะตาให้ได้รับสถานะเป็น ด่านถาวร เพื่ออำนวยความสะดวกด้านพิธีการศุลกากร ลดความซ้ำซ้อนจากการเดินทางไปดำเนินเอกสารที่ด่านสุโงโก-ลก และเพิ่มประสิทธิภาพในการค้าชายแดน นอกจากนี้ ควรเร่งรัดการเปิดใช้งานด่านใหม่ พร้อมทั้งปรับเวลาเปิด-ปิดด่านให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการค้าชาย รวมถึงการจัดระเบียบและปลดล็อกการใช้ด่านธรรมชาติภายใต้กรอบกติกาที่ชัดเจน เพื่อกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่

อีกประการหนึ่ง ควรส่งเสริมการเจรจาความร่วมมือกับประเทศมาเลเซียเพื่อกำหนดให้ด่านบูเก๊ะตาเป็น จุดส่งออกสินค้าเกษตรและปศุสัตว์ โดยเฉพาะโคและแพะ ภายใต้ระบบกักกันโรคที่เป็น

มาตรฐานสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ที่มั่นคงแก่เกษตรกรและผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ ควบคู่กับการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเลือกใช้ด้านบูเกะตาแทนด้านสุโข- โลก อันจะส่งผลต่อการยกระดับศักยภาพการแข่งขันของพื้นที่ในระยะยาว (ดีอีเอส เจ๊ะดีอราแม สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2568)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สิบสี่ เพื่อให้เศรษฐกิจและการค้าชายแดนของพื้นที่บูเกะตาสามารถ พัฒนาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ควรดำเนินการในหลายมิติ โดยเริ่มจากการผลักดันให้การเดินทางข้าม แแดนมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยยิ่งขึ้น เพื่อเอื้ออำนวยต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าและบุคคล ขณะเดียวกันต้องเพิ่มมาตรการด้านความมั่นคงเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และสร้างความ เชื่อมั่นให้กับนักลงทุน (นอร์โลลา มะหามะ สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2568)

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนเทศบาลบูเกะตาควรเริ่มจากการเปิด ใช้อาคารด่านศุลกากรเต็มรูปแบบ ปรับปรุงถนน สะพาน และตลาดให้ได้มาตรฐาน พร้อมอำนวย ความสะดวกด้านเอกสารให้ผู้ประกอบการรายเล็กเข้าถึงง่าย ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นควร ยกระดับอาชีพเกษตรกร ส่งเสริมการแปรรูปสินค้า ช่วยเหลือด้านเงินทุน และพัฒนาทักษะอาชีพ ใน ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศควรทำบันทึกความเข้าใจกับประเทศมาเลเซีย ลดอุปสรรคการค้า และจัดกิจกรรมเชื่อมเศรษฐกิจ-ท่องเที่ยว ทั้งนี้ การพัฒนาต้องสอดคล้องกับบริบทพื้นที่เพื่อสร้าง ความยั่งยืน กระจายรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยรัฐบาลส่วนกลางและท้องถิ่นควร มีบทบาทเชิงรุกในการขับเคลื่อน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน” ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์
1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบู่เกะตา อำเภอเวียง จังหวัด
นราธิวาส 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบู่เกะ
ตา อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการ
สัมภาษณ์แบบเจาะจง

5.1 สรุปผลการศึกษา

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์นายกเทศบาล เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม (ผู้นำ
ศาสนา) ชาวบ้าน พ่อค้า-แม่ค้าบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย รวมทั้งสิ้น 14 คน เกี่ยวกับสภาพ
ปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในพื้นที่เทศบาลตำบลบู่เกะตา และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า
ชายแดนในพื้นที่เทศบาลตำบลบู่เกะตา

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ในพื้นที่เทศบาลตำบลบู่เกะตา ได้ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูล
สำคัญ ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา โครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบและนโยบายของรัฐ ความมั่นคงและ
ความปลอดภัย ทรัพยากรมนุษย์ และแนวทางการพัฒนา ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลไปในทางเดียวกัน
ในหัวข้อเกี่ยวกับสภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดน และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า
ชายแดน

สภาพปัญหาเศรษฐกิจการค้าชายแดน พบว่าการค้าชายแดนยังมีข้อจำกัดหลายประการ
ได้แก่ ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะถนนเชื่อมต่อด้านศุลกากรและการคมนาคม
ขนส่งที่ไม่เอื้อต่อการค้าชาย การเปิดใช้งานอาคารด่านศุลกากรยังไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้การค้าชายแดน
ไม่สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น รวมทั้งยังมีปัญหาการปิดช่องทางธรรมชาติที่กระทบต่อการซื้อขาย
แลกเปลี่ยนสินค้า ซึ่งเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน ความต้องการและมุมมองของประชาชน
ประชาชนและผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนควรมุ่งเน้น
การเปิดช่องทางการค้าชายแดนที่ปลอดภัย การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมตลาดชายแดน
และการสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยให้สามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน แนวทางที่เหมาะสมควรประกอบด้วย การสร้าง
ระบบโลจิสติกส์และศูนย์กระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนการแปรรูปและเพิ่มมูลค่า
สินค้าท้องถิ่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการค้า และการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมกับ
ประเทศมาเลเซีย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนของเศรษฐกิจในพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่า การค้าชายแดนในพื้นที่เทศบาลตำบลบึงกาฬยังมีข้อจำกัดหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจ ประเด็นสำคัญด้านโครงสร้างพื้นฐานพบว่าถนนและเส้นทางเชื่อมต่อไม่สะดวก ระบบลำเลียงสินค้าไม่เต็มประสิทธิภาพ และอาคารด่านศุลกากรหลายแห่งยังไม่เปิดใช้งานเต็มรูปแบบ ส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งสูงและการค้าชายแดนติดขัด ด้านกฎหมายและนโยบายของรัฐยังเป็นอุปสรรคต่อผู้ประกอบการรายย่อย เนื่องจากกฎระเบียบซับซ้อน ภาระภาษีสูง และความร่วมมือระหว่างไทย-มาเลเซียยังไม่สมดุล ทำให้การเคลื่อนไหวของสินค้าและแรงงานยังจำกัด ด้านความมั่นคงและความปลอดภัย พื้นที่ชายแดนยังเผชิญอาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบสินค้าผิดกฎหมาย และการปิด-เปิดด่านไม่แน่นอน ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและประชาชน ด้านทรัพยากรมนุษย์และแรงงาน พบว่าแรงงานยังขาดทักษะเฉพาะด้าน การใช้เทคโนโลยี และการจัดการธุรกิจไม่เป็นระบบ ทำให้การแข่งขันยังไม่ยั่งยืน ด้านตลาดและการแข่งขัน ตลาดชายแดนมีขนาดเล็ก การค้าชายแดนไม่คึกคัก และต้องแข่งขันกับสินค้าฝั่งมาเลเซียที่ราคาถูกลงกว่า รวมถึงข้อจำกัดด้านการส่งออกสินค้าเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งผู้ศึกษาได้ให้การสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

โครงสร้างพื้นฐาน

โดยภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ชายแดนบึงกาฬยังมีข้อจำกัดต่อการค้าชายแดนอย่างเต็มที่ เส้นทางคมนาคมและการขนส่งยังมีข้อจำกัด การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและบริการดิจิทัลยังไม่ทั่วถึง ส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่าควรเร่งพัฒนาระบบถนน การคมนาคม และระบบศุลกากรให้มีความทันสมัยเพื่อช่วยเพิ่มความสะดวก รวดเร็ว และลดต้นทุนของการค้าชายแดน

กฎระเบียบและนโยบายของรัฐ

กฎระเบียบและนโยบายของรัฐในปัจจุบันยังไม่เอื้อต่อผู้ประกอบการชายแดนมากนัก เนื่องจากขั้นตอนการดำเนินงานทางศุลกากรและการออกใบอนุญาตยังมีความซับซ้อนและใช้เวลานาน อีกทั้งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐยังไม่ทั่วถึง ทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะว่ารัฐควรลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนและปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริงเพื่อสนับสนุนการค้าชายแดนได้อย่างแท้จริง

ความมั่นคงและความปลอดภัย

การค้าชายแดนไทย-มาเลเซียยังคงเผชิญทั้งโอกาสและอุปสรรค โดยมีปัญหาด้านความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนในบางช่วง อย่างไรก็ตามยังมีโอกาสสำคัญจากความร่วมมือของชุมชนทั้งสองฝั่ง เช่น ตลาดนัดชายแดนและโครงการแลกเปลี่ยนสินค้าข้ามแดน ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลมองว่าภาครัฐควรมีบทบาทมากขึ้นในการสร้างความมั่นคง ปลอดภัย และเชื่อมโยงความร่วมมือเพื่อให้การค้าชายแดนมีเสถียรภาพ

ทรัพยากรมนุษย์

ทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่ชายแดนยังขาดความพร้อมในการรองรับธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะทักษะด้านภาษา ความรู้ด้านกฎหมายการค้า และเทคโนโลยีการขนส่ง แม้จะมีการอบรมพัฒนาบุคลากรอยู่บ้างแต่ยังไม่ครอบคลุมและต่อเนื่องเพียงพอ ผู้ให้ข้อมูลเสนอว่าควรมีการพัฒนาศักยภาพแรงงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถแข่งขันได้และตอบสนองความต้องการของตลาดชายแดน

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-มาเลเซียในพื้นที่ชายแดนถือว่ามีความสำคัญสูง โดยเฉพาะด้านการค้าเกษตรและสินค้าชุมชน อย่างไรก็ตามยังมีอุปสรรคจากความแตกต่างด้านกฎระเบียบ มาตรฐานสินค้า และเงื่อนไขการค้า ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าหากมีการสนับสนุนจากภาครัฐมากขึ้น เช่น การสร้างโครงการความร่วมมือ การพัฒนาตลาดนัดชายแดน และการสร้างเครือข่ายธุรกิจ ก็จะช่วยเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและทำให้การค้าชายแดนมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนอย่างบูรณาการ ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรให้มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้เหมาะสม การพัฒนาศักยภาพแรงงาน การสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย และการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านควบคู่ไปกับการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัย เพื่อให้พื้นที่บูเก๊ะตาสามารถยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างยั่งยืน

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน พื้นที่เทศบาลตำบลบูเก๊ะตา อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส

จากผลการศึกษาพบว่า ก่อนหน้าการดำเนินการมาตรการควบคุมหรือความเข้มงวดด้านความมั่นคง เศรษฐกิจและการค้าชายแดนในพื้นที่บูเก๊ะตาดำเนินไปอย่างคึกคัก ผู้ประกอบการรายย่อยและพ่อค้าแม่ค้าสามารถดำเนินกิจการได้ต่อเนื่อง มีลูกค้าหลักจากฝั่งมาเลเซียเข้ามาซื้อสินค้าและใช้บริการเป็นประจำ ทำให้เกิดรายได้และการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจในระดับชุมชนค่อนข้างสูง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติดและสัตว์ป่าสงวน ส่งผลให้รัฐบาลต้องปรับมาตรการเข้มงวดมากขึ้น ทั้งการตรวจสอบสินค้า การควบคุมการเข้าออกของบุคคลและยานพาหนะ ทำให้ผู้ประกอบการเผชิญอุปสรรคอย่างชัดเจน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าผู้ประกอบการรายใหญ่สามารถปรับตัวโดยการปรับรูปแบบกิจการ เช่น การจัดหาสินค้าใหม่ การปรับราคา หรือขยายตลาดไปยังพื้นที่อื่น ในขณะที่ผู้ประกอบการรายเล็กหรือผู้เริ่มต้นธุรกิจบางรายไม่สามารถปรับตัวได้ เนื่องจากมีต้นทุนคงที่สูง เช่น

การลงทุนในสินค้าหรืออุปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง ทำให้จำเป็นต้องหยุดกิจการชั่วคราวหรือชะลอการขยายกิจการ

นอกจากนี้ ปัญหาด้าน โครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการด้าน เป็นประเด็นสำคัญ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า อาคารด้านศุลกากรที่สร้างเสร็จแล้วยังไม่ได้เปิดใช้งานเต็มรูปแบบ เส้นทางเชื่อมระหว่างฝั่งไทยและมาเลเซียไม่สะดวก และการบริหารจัดการด้านยังไม่มีความเป็นอิสระ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องเดินทางไปดำเนินเอกสารที่ด่านสุโขทัย-ลก และเผชิญกับการตรวจซ้ำจากฝั่งมาเลเซีย เพิ่มต้นทุนทั้งด้านเวลาและค่าใช้จ่าย ทำให้ประสิทธิภาพในการค้าลดลง ปัญหาด้านกฎระเบียบและนโยบายของรัฐ ก็ถือเป็นอุปสรรคสำคัญ ผู้ให้สัมภาษณ์ชี้ว่าภาวะภาษีสูง การบังคับใช้กฎหมายเข้มงวดเกินไป และขั้นตอนทางเอกสารซับซ้อน ทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยเข้าถึงโอกาสทางการค้าได้ยาก ส่งผลให้การปรับตัวเกิดความล่าช้า ด้านความมั่นคงและความปลอดภัย ผู้ให้สัมภาษณ์หลายรายเห็นตรงกันว่า บรรยากาศความไม่มั่นใจในด้านความปลอดภัยของพื้นที่ชายแดนยังเป็นปัจจัยที่บั่นทอนความเชื่อมั่นของนักลงทุนและนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่น ๆ พบความสอดคล้องและแตกต่างที่น่าสนใจ งานวิจัยของ ธนวัฒน์ (2564) และ สุวรรณ (2562) ชี้ว่า โครงสร้างพื้นฐาน การบริหารจัดการด้านและความร่วมมือระหว่างประเทศมีผลต่อศักยภาพการค้าชายแดน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าในประเด็นโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการด้าน แต่แตกต่างตรงที่บู่เก๊ะตามีปัญหาความซับซ้อนของแรงงานรายย่อยและความต้องการสนับสนุนเชิงทักษะที่ชัดเจน

เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ อาธิ ครูตาทองวงศ์ (2554) ที่ศึกษาการค้าชายแดนไทย-มาเลเซียใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการเปิด-ปิดด่านศุลกากรและการลักลอบค้าสินค้าผิดกฎหมายส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ แต่บริบทของบู่เก๊ะแตกต่างตรงที่เน้น โครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันและการเข้าถึงระบบการค้าถูกกฎหมาย

ในภาพรวมการปรับตัวและการพัฒนาของผู้ประกอบการในพื้นที่บู่เก๊ะตามีความหลากหลาย ผู้ประกอบการบางรายสามารถฟื้นฟูกิจการและปรับรูปแบบการดำเนินงานได้รวดเร็ว ส่วนผู้ประกอบการรายเล็กยังเผชิญข้อจำกัดด้านทุน ความรู้ และกฎระเบียบ ทำให้การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอาศัยทั้ง การแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงกฎระเบียบ การสนับสนุนด้านทุนและทักษะ และการสร้างความร่วมมือกับฝั่งมาเลเซีย เพื่อให้การค้าชายแดนดำเนินไปอย่างราบรื่นและเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนเชื่อมต่อด่าน ตลาดชายแดน และศูนย์กระจายสินค้า เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า ควรมีการจัดตั้งกองทุนหรือโครงการสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับตลาดข้ามแดน อีกทั้งควรผลักดันการเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจชายแดนบูเก๊ะตาเข้ากับเขตเศรษฐกิจพิเศษราธิวาส เพื่อให้การพัฒนามีความเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อพัฒนาสินค้าท้องถิ่นให้ได้มาตรฐานและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม พร้อมทั้งจัดกิจกรรมตลาดชายแดนประจำปีและงานแสดงสินค้าเพื่อเพิ่มโอกาสทางการค้าและดึงดูดนักลงทุน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต ควรศึกษาการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างไทย-มาเลเซียที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนในพื้นที่อื่นของประเทศไทย เช่น อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก หรืออำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เพื่อนำมาสังเคราะห์และปรับใช้กับพื้นที่บูเก๊ะตาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กัตัญญู หิรัญญูสมบุรณ์. (2554). เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2568). นโยบายการส่งเสริมการค้าชายแดน. กรุงเทพฯ: สำนักประชาสัมพันธ์.
- จิรวัดน์ เกื้อทาน. (2561). ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองของชุมชนบ้านไทยสามัคคี. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- ด่านศุลกากรบูกีตา. (2568). ข้อมูลพื้นฐานด่านศุลกากรบูกีตา. นราธิวาส: กรมศุลกากร. https://buketa.customs.go.th/content.php?ini_content=about_180129_03&ini_menu=menu_about&lang=th&left_menu=menu_about_180129_03&left_menu=menu_about_180129_03&top_menu=menu_about สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2568
- เทศบาลตำบลบูกีตา. (2565). ข้อมูลทั่วไปเทศบาลตำบลบูกีตา. นราธิวาส: เทศบาลตำบลบูกีตา.
- เพ็ญฤมล จระระ. (2561). ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- พนิดา วิไลวงศ์. (2553). แนวทางในการพัฒนาผู้ประกอบการด้านการค้าชายแดนในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ลาวัณ พงษ์สุวรรณศิริ (2564).รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน กรณีศึกษาเมืองสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส: เมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ
- สมพงษ์ เพ็ญอารมณ. (2558). ประวัติศาสตร์การค้าชายแดน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประวัติศาสตร์.

สิริวิษัญญ์ สจุไรรัตน์ และประจอบ ทองศรี. (2565). ตลาดการค้าชายแดนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ.

อาธิ ครูศากยวงศ์. (2559) : ได้การศึกษาค้าชายแดนไทย - มาเลเซียเข้าถึงจาก https://soreda.oas.psu.ac.th/show_detail.php?research_id=148 สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2568

ภาคผนวก

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน

แบบสอบถามสัมภาษณ์

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในพื้นที่เทศบาลตำบลบุเกะตา อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อหัวข้อสัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....จนถึงเวลา.....

ผู้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง/อาชีพ.....ประสบการณ์ในการทำงาน.....

รายได้.....เพศ.....อายุ.....

การศึกษา.....ภูมิลำเนา.....

ส่วนที่ 2 : การค้าชายแดนในมุมมองของผู้ตอบ

1. ท่านคิดว่าการค้าชายแดนมีความสำคัญอย่างไรต่อเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่บูเกะตา?
2. การปิด-เปิดด่านชายแดน ส่งผลกระทบต่อท่านและชุมชนอย่างไร?
3. ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคอะไรในการทำการค้าชายแดน (เช่น โครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย ความปลอดภัย)?

ส่วนที่ 3 : การค้าขายแดนกับทฤษฎีทางเศรษฐกิจ

1. ท่านคิดว่าไทยมี “ความได้เปรียบ” (Absolute Advantage) ในสินค้าใดที่ควรผลิตและส่งออกปมาเลเซีย?
2. มีสินค้าประเภทใดที่มาเลเซียผลิตได้ดีกว่า จนไทยควรนำเข้าแทนการผลิตเอง (ตามแนวคิด Comparative Advantage)?
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่รัฐควรส่งเสริมการส่งออกมากกว่าการนำเข้า (ตามแนวคิดพาณิชย์นิยม)? เพราะเหตุใด?

ส่วนที่ 4 : ปัจจัยและการพัฒนา

1. โครงสร้างพื้นฐาน (ถนน สะพาน ด้านศุลกากร) เพียงพอต่อการค้าขายแดนหรือไม่? หากไม่เพียงพอควรพัฒนาในด้านใด?
2. ภาครัฐหรือองค์กรท้องถิ่นมีการสนับสนุนผู้ประกอบการชายแดนเพียงพอหรือไม่? อย่างไร?
3. ท่านเห็นว่า “สินค้าท้องถิ่นใด” ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมเป็นพิเศษ เพื่อขยายตลาดชายแดน?

ส่วนที่ 5 : แนวทางการพัฒนา

1. หากมีอำนาจเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ท่านอยากเสนออะไรบ้าง?
2. ท่านคิดว่าควรสร้างความร่วมมือกับประเทศมาเลเซียในด้านใด เพื่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจชายแดนอย่างยั่งยืน?

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นาย มาหามะอ๊กมา เงาะ

รหัสประจำตัวนักศึกษา 406522014

วัน เดือน ปี เกิด 18 มีนาคม 2546

ที่อยู่ 198/1 หมู่5 ตำบลขอเลาะ อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส

ประวัติการศึกษา ปริญญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เบอร์โทร 0933945578

อีเมล 406522014@yru.ac.th

ชื่อ-สกุล นาย มูฮำหมัดฮาซัน มะอิซอ

รหัสประจำตัวนักศึกษา 406522043

วัน เดือน ปี เกิด 19 สิงหาคม 2545

ที่อยู่ 19 หมู่4 ต.สุคริณ อ.สุคริณ จ.นราธิวาส

ประวัติการศึกษา ปริญญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เบอร์โทร 0613234517

อีเมล 406522043@yru.ac.th

ชื่อ-สกุล นาย มูฮัมหมัดอิรฮัม เจ๊ะดีอราแม

รหัสประจำตัวนักศึกษา 406522045

วัน เดือน ปี เกิด 10 ธันวาคม 2546

ที่อยู่ 24 หมู่ 2 ต.โลละจูด อ.แว้ง จ.นราธิวาส

ประวัติการศึกษา ปริญญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เบอร์โทร 0633600391

อีเมล 406522045@yru.ac.th